

136960

II

~~Pracownia Śląska~~ *doublet*

**INSTYTUT PEDAGOGICZNY
W KATOWICACH**

w latach 1930—1932

136960
II

Część I

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
w latach 1930—1932

Inchod 3067 I
6.7.42

WSTĘP.

Kiedy w r. 1928 grono osób, należących do różnych towarzystw nauczycielskich Śląska zawiązało T-wo Instytutu Pedagogicznego, nie przypuszczało zapewne, że olbrzymi program pracy, nakreślony w statucie, w lwiej części zostanie tak szybko zrealizowany. Cztery lata dzielą nas od tej chwili, gdy pan Wojewoda śląski dr. Michał Grażyński w auli gimnazjum państwowego w Katowicach otwierał pierwszy Dwuletni Kurs Pedagogiczny, ale od tego czasu jakże wiele się zmieniło zarówno w formach organizacji pracy I. P. jak i w jego zakresie działania.

Zaczęliśmy od Dwuletniego Studium Pedagogicznego, jedynej komórki pracy, dziś mamy ich dziesiątek cały: Dwuletnie Studium Pedagogiczne, kursy wychowawcze, kursy dla kierowników szkół powsz., szereg kursów dydaktycznych, konferencje pedagogiczne, biblioteka, czytelnia czasopism pedagogicznych, sekcje współpracy, pracownie pedagogiczne i psychologiczne i t. p. Gdy w pierwszych latach ograniczaliśmy się do organizowania kursów w Katowicach, w ostatnim roku urządzaliśmy je już i na prowincji. Gdy rozpoczynaliśmy pracę naszą, nie mieliśmy ani zawiązku biblioteki dzieł pedagogicznych, dziś liczy ona przeszło 1500 dzieł i około 1.800 tomów, nie licząc czasopism pedagogicznych polskich i zagranicznych. W pierwszym roku korzystaliśmy z gościny Gimnazjum Państwowego, w którego auli odbywały się wykłady, dziś posiadamy szereg własnych sal i pracowni w budynku wojewódzkim.

Sam program Dwuletniego Studium Pedagogicznego uległ dalszej ewolucji i skryształizowaniu. Wszechstronna analiza wychowania została uwzględniona z 6 głównych punktów widzenia: biologicznego, psychologicznego, logiczno-epistemologicznego, socjologicznego, techniczno-organizacyjnego i historycznego. Skończoną tę całość podzie-

lono na przedmioty pomocnicze, główne, specjalne, studjum pracy społeczno-oświatowej, seminarja i pracownie. O organizacji pracy w I. P. orjentuje zresztą zamieszczony w niniejszem sprawozdaniu statut organizacyjny.

W trosce o odpowiedni poziom naukowy I. P. potrafiliśmy zapewnić sobie jako wykładowców wybitnych specjalistów danych zagadnień z Warszawy, Krakowa, Katowic, Lwowa i Poznania.

Rozwój i zakres działania I. P. nie byłby do pomyślenia, gdybyśmy w pracy swej nie znaleźli pełnego zrozumienia i wydatnej pomocy ze strony Sejmu Śląskiego, pana Wojewody dra M. Grażyńskiego, a w szczególności pana Naczelnika Wydziału Oświecenia Publicznego dra L. Ręgorowicza, który także jako przewodniczący Kuratorjum T-wa I. P. brał czynny udział w pracach tej instytucji. Bez tej nad wyraz życzliwej pomocy wszystkich wymienionych czynników zakres działania I. P. musiałby pozostać w szczupłych granicach.

Niechże nam będzie wolno Im wszystkim wyrazić na tem miejscu słowa gorącego podziękowania i uznania.

ADMINISTRACJA INSTYTUTU PEDAGOGICZNEGO.

I. Władze Towarzystwa I. P.

- a) Członkowie Kuratorjum Towarzystwa
Instytutu Pedagogicznego.

Przewodniczący: Dr. Ludwik Ręgorowicz, Naczelnik Wydziału
Ośw. Publ.

Członkowie:

1. Czernichowski Edward, wizytator szkół średnich, Katowice.
2. Dr. Koczwarą Marjan, wizytator szkół zawodowych, Katowice.
3. Merklinger Edward, dyrektor gimn. państw., Tarn. Góry.
4. Ks. Milik Jan, wizytator diecezjalny, Katowice.
5. Dr. Szuman Stefan, profesor Uniw. Jag., Kraków.
6. Syska Józef, dyrektor państw. sem. naucz., Tarn. Góry
7. Dr. Trzaska Eugenjusz, prof. gimn. państw., Katowice.

- b) Zarząd Towarzystwa Instytutu Pedagogicznego w r. 1931/32.

Prezes: Czernichowski Edward, wizytator szkół średnich, Katowice.

Sekretarz: Dr. Bryniarski Władysław, prof. gimn., Katowice.

Skarbnik: Śniehota Franciszek, dyrektor szkoły wydz., Katowice.

Członkowie: Dobrowolski Tadeusz, dyrektor gimn. państw. w Kr. Hucie,

Prażmowski Józef, inspektor szkolny w Katowicach,

Rzeszowski Stanisław, dyrektor szkoły specjalnej w Katowicach,

Inż. Rożnowski Antoni, profesor Śląskich Zakładów Technicznych
w Katowicach,
Trembaczewski Szczepan, kierownik szkoły powsz. w Murckach.

c) Komisja Rewizyjna.

1. Chrzastowski Tytus, dyrektor szkoły wydziałowej, Katowice.
2. Furman Tadeusz, kierownik szkoły, Welnowiec.
3. Pszczółka Paweł, wizytator szkół powsz., Katowice,
4. Wojciechowska Irena, dyrektorka gimn. żeńskiego, Katowice,
5. Zajchowski Józef, kierownik szkoły powsz., Katowice.

II. Pomieszczenia.

Przez pierwszy rok istnienia (1928/29) znalazł I. P. gościnę w gimnazjum państw. w Katowicach, przy ul. Mickiewicza 13.

Dnia 1 października 1929 roku przeniesiono siedzibę Instytutu do gmachu wojewódzkiego w Katowicach przy ul. Wojewódzkiej 45, gdzie mieścił się początkowo w lewym skrzydle parteru, potem zaś (od 1 VI 1930 r.) objął także prawe skrzydło parteru.

Obecnie zajmuje Instytut Pedagogiczny następujące ubikacje:

1. 1 salę wykładową o wymiarach $11,85 \times 6,90$ m,
2. 1 salę seminaryjną o wymiarach $11,97 \times 6,80$ m,
3. 1 salę biblioteczną (wraz z czytelnią czasopism pedagogicznych) o wymiarach $8,16 \times 5,60$ m,
4. 2 sale szkolne o wymiarach:
 - a) $11,81 \times 6,90$ m,
 - b) $9,52 \times 6,80$ m,
5. 2 sale pomocnicze o wymiarach:
 - 1) $8,16 \times 5,60$ m,
 - 2) $9,52 \times 6,80$ m,
6. 1 sala dla profesorów o wymiarze: $6,00 \times 6,90$ m,
7. 1 gabinet dla dyrektora ($3,95 \times 3,99$ m),
8. 1 pokój dla asystenta ($3,95 \times 3,99$ m),
9. 2 ubikacje dla sekretariatu o wymiarach: $2,82 \times 5,55$, $2,82 \times 5,55$ m,
10. 1 ubikację, zajmowaną przez Samopomoc Słuchaczy I. P. o wymiarze: $2,82 \times 5,55$ m,
11. 1 ubikację pomocniczą o wymiarze: $2,82 \times 5,55$ m,
12. 1 szatnię ($3,95 \times 2,50$ m),
- 15 ubikacyj razem o łącznej powierzchni (z korytarzami i umywalniami) $782,599$ m².

Gmach, w którym się mieści I. P., jest własnością miasta Katowic. Tytułem czynszu za zajmowane lokale uiszcza I. P. zł 250.— miesięcznie Magistratowi m. Katowic, który pragnąc przyjąć z pomocą Instytutowi, obniżył pierwotny czynsz zł 500.— do połowy, bonifikując resztę jako subwencję miasta na rzecz instytucji.

Na tem miejscu Zarząd T-wa I. P. składa Magistratowi miasta Katowic serdeczne podziękowanie za tę stałą dotację.

III. Zespół osobowy Instytutu Pedagogicznego.

Dyrektor Instytutu:

Edward Czernichowski, wizytator szkół średnich, dyrektor I. P.
od 1 VII 1930.

Spis profesorów i wykładowców w r. szk. 1931/32.

1. Dr. Balicki Juliusz, nacz. Wydz. W. R. i O. P.,
2. Dr. Błachowski Stefan, profesor Uniw. Poznań,
3. Dr. Bystroń Jan, Prof. Uniw. Jag.,
4. Dr. Chrzanowska Marja, wizytatorka szkół śred. Kraków.
5. Dr. Gałęcki W., naczelnik Wydz. szkół średn. Min. W. R. i O. P.,
6. Dr. Hulewicz Jan, profesor państw. Pedag. w Krakowie,
7. Dr. Jeżewski Mieczysław, prof. wydz. Hutn. Akad. Gór., Kraków,
8. Dr. Klemensiewicz Zenon, docent Uniw. Jag.,
9. Dr. Kłodziński Adam, wykładowca w Studium Pedagog. U. J.,
10. Dr. Kot Stanisław, profesor Uniw. Jag.,
11. Dr. Kozłowska Aniela, docent Uniw. Jag.,
12. Dr. Ormicki Wiktor, docent Uniw. Jag.,
13. Dr. Pieter Jan, st. asystent Uniw. Jag.,
14. Radlińska Helena, profesor Wolnej Wszechnicy, Warszawa,
15. Dr. Rowid Henryk, dyrektor państw. Pedagogjum w Krakowie,
16. Dr. Sekreta Mirosław, profesor gimn. w Nowym Bytomiu,
17. Seweryn St., ministerjalny wizytator szkół,
18. Dr. Skowron Stanisław, docent Uniw. Jag.,
19. Dr. Strumiłło Tadeusz, prof. sem. naucz. w Mysłowicach,
20. Szulczyński Zygmunt, ministerjalny wizytator szkół,
21. Dr. Szuman Stefan, profesor Uniw. Jag.,
22. Dr. Trzaska Eugenjusz, profesor gimn. w Katowicach,
23. Dr. Wilkosz Witold, profesor Uniw. Jag.,
24. Wyrobek Zygmunt, wizytator okręgu szkoln. w Krakowie,
25. Dr. Zarzycki Juliusz, profesor gimn. we Lwowie,
26. Dr. Ziemnowicz Mieczysław, wizytator szkół średnich we Lwowie.

IV. Rada Pedagogiczna.

W skład Rady Pedagogicznej Instytutu Pedagogicznego, powołanej do życia w myśl § 11 Regulaminu Wewnętrzny I. P., wchodzili w latach 1930/31 i 1931/32:

Wiz. Edward Czernichowski, dyrektor I. P.,
Dr. Jan Bystroń, profesor U. J.,
Dr. Zenon Klemensiewicz, docent U. J.,
Dr. Tadeusz Strumiłło, profesor seminarjum naucz., Mysłowice,
Dr. Stefan Szuman, profesor U. J.

Powołanie do Rady Pedagogicznej następowało na wniosek dyrektora I. P. po porozumieniu się z Kuratorjum T-wa I. P.

Rada Pedagogiczna w tym czasie współdziałała z dyrektorem I. P.:

a) w kierowaniu pracą naukową, i b) układaniu programu studiów,

ponadto określała warunki dopuszczania słuchaczy do egzaminów.

Posiedzenia Rady Pedagogicznej odbywały się w miarę potrzeby dwa razy w roku szkolnym 1930/31 i dwa razy w roku szk. 1931/32.

Z początkiem każdego roku szkolnego (1930/31 i 1931/32) odbywały się konferencje plenarne wszystkich profesorów i wykładowców I. P., na których ustalano wytyczne dla zrealizowania programu i planu pracy na najbliższy okres.

Sekretariat I. P.:

1. Dr. Vilim Francić, sekretarz od 1 X 1928, Katowice, Francuska 45.
2. Boyé Jadwiga, asystentka i bibliotekarka od 1 X 1929 do 31 I 1932.
3. Dukalski Marjan, księgowy od 1 XI 1929, Katowice, Wojewódzka 45.

V. Organizacja pracy.

1. Dwuletnie Studium.

a) Program wykładów w roku 1930/31.

I. rok Studium.

PRZEDMIOTY POMOCNICZE.

Logika i metodologia:

Asyst. U. J. Dr. Gołembski:

„Główne zagadnienia teorii poznania“.

„Główne zagadnienia teorii wartości“.

Socjologia:

Prof. U. J. Dr. Bystroń:

„Zarys socjologii ogólnej“.

„Socjologia wychowania“.

Biologia:

Doc. U. J. Dr. Skowron:

„Z biologicznych podstaw wychowania“.

Dr. Sobolski:

„Z zagadnień rasowego zróżnicowania polskiej młodzieży szkolnej“.

I	II	III	Razem
trymestr			
g o d z i n			
10	10		20
		10	10
10			10
	10	10	20
16	18		34
4	4	4	12

PRZEDMIOTY GŁÓWNE.

	trymestr		Razem
	godzin		
Psychologia ogólna:			
Prof. U. P. Dr. Błachowski:			
„Moralne życie młodzieży ze szczególnem uwzględnieniem kłamstwa“.	8		8
O magicznych pierwiastkach w myśleniu młodzieży.		8	8
Poradnictwo zawodowe a szkoła.			8
Dr. Strumiłło:			
„Rozwój zagadnień psychologii ogólnej“.	10		
Psychologia różnicowa.		10	
Psychologia nauczyciela-wychowawcy.			8 28
Psychologia pedagogiczna:			
Prof. U. J. Dr. Szuman:			
„Ogólne zasady psychologii rozwojowej. Metody badania rozwoju dziecka. Rozwój dziecka w 1. roku życia.“	10		
Rozwój psychiczny dziecka w wieku przedszkolnym i w wieku szkolnym aż do okresu dojrzewania, ze szczególnem uwzględnieniem okresu szkolenia.		12	
Rozwój psychiczny młodzieży w okresie dojrzewania.			10 32
HISTORIA WYCHOWANIA.			
Prof. U. J. dr. Kot wraz z drem Hulewiczem:			
„Zagadnienia wykształcenia początkowego w ciągu wieków “.	12		14 24
PEDAGOGIKA OGÓLNA.			
Dyr. dr. Rowid:			
Problemy nowej szkoły.	10	10	
Psychologia wypracowań uczniowskich.			8 28
Prof. dr. Strumiłło:			
Polski ideał wychowania.	10		
Czynniki wychowania.		10	
Środki i zabiegi wychowawcze.			8 28
ORGANIZACJA SZKOLNICTWA.			
Wiz. dr. Ziemnowicz:			
Organizacja szkolnictwa.	10	10	10 30

DYDAKTYKA SZCZEGÓŁOWA.

	trymestr			Razem
	godzin			
Religia:		12	12	24
Prof. U. J. dr. Bystrzonowski, rektor U. J. ks. dr. Michalski, wiz. Milik i inni.				
Język polski:				
Doc. dr. Klemensiewicz.	10	16	8	34
Historja:				
Prof. dr. Kłodziński.	8	8	8	24
Fizyka:				
Prof. Wydz. Hutn. Ak. Górn. dr. Jeżewski.	8	8	8	24
Geografja:				
Doc. U. J. Dr. Ormicki.	8	8	8	24
Razem	142	154	134	430

Program wykładów
w r. 1931/32.

II rok studjum

	trymestr			Razem
	g o d z i n			
Psychologia ogólna:				
Prof. Dr. Błachowski: „Zarys psychologii ogólnej.”	8	8	8	24
Psychologia pedagogiczna:				
Prof. Dr. Szuman: „Psychologia okresu dojrzewania.” „Psychologia inteligencji i zdolności.” „Charakterologia ucznia.”	16	16	16	48
Historja wychowania:				
Prof. Dr. Kot wraz z Drem Hulewiczem: „Pisarze pedagogiczni XIX i XX w.”	12	12	12	36
Pedagogika ogólna:				
Dyr. Dr. Rowid: „Wybrane zagadnienia pedagogiki ogólnej.”	14	8	6	28
Prof. Dr. Strumiłło: „Zasady i środki wychowawcze.” „Skauting i harcerstwo jako system i ruch wychowawczy.”	12			
		2	12	26

Nacz. Dr. Ziemnowicz:

„Nowe metody wychowania.“

„Wychowanie państwowe.“

Prof. Dr. Radlińska:

„Czytelnictwo młodzieży szkolnej.“

Dydaktyka ogólna:

Prof. Dr. Zarzycki:

„Wybrane zagadnienia dydaktyki ogólnej.“

Ustawodawstwo szkolne:

Prof. Dr. Trzaska:

„Polskie ustawodawstwo szkolne.“

Higjena szkolna i wychowanie fizyczne:

Wiz. Z. Wyrobek.

DYDAKTYKA SZCZEGÓŁOWA.

Język polski:

Nacz. Dr. Balicki.

Doc. Dr. Klemensiewicz.

Historja:

Prof. Dr. Kłodziński.

Geografja:

Doc. Dr. Ormicki.

Fizyka:

Prof. Dr. Jeżewski.

Matematyka:

Prof. Dr. Wilkosz.

Przyrodznawstwo.

a) botanika:

Doc. Dr. Kozłowska.

b) zoologia:

Doc. Dr. Skowron.

	I	II	III	
	trymestr			Razem
	godzin			
10	10		10	30
		8		8
12	12	12		36
6	14	4		24
12	10	14		36
12				
6	6	6	6	18
6	6	6	6	18
		6	12	18
6	6	6	6	18
18	12	10		40
4		16		20
2	16	2		20

b) Seminarjum Psychologiczne

posiada kompletne urządzenie wewnętrzne dla 40 osób.

Praca w seminarjach odbywała się w środy, piątki i soboty w godzinach popołudniowych w grupach po 20 słuchaczy. Każdy słuchacz był obowiązany brać czynny udział w ćwiczeniach seminaryjnych 6—7 w każdym trymestrze.

Poszczególne grupy w ostatnich dwóch latach prowadzili:

1. Asyst. Boyé Jadwiga,
2. Dr. Pieter Józef,
3. Prof. dr. Strumiłło Tadeusz.

Seminarjum pozostawało pod kierownictwem dra Stefana Szumana, profesora Uniw. Jag.

c) Ćwiczenia antropometryczne.

Każdy ze słuchaczy Dwuletniego Studium musiał odbyć przepisane ćwiczenia antropometryczne, które poprzedziły wykłady teoretyczne dra K. Sobolskiego na temat „Z zagadnień rasowego zróżnicowania polskiej młodzieży szkolnej“. Wykłady te wyjaśniły cel i zakres badań antropologicznych, stosunek antropologii do nauk socjologicznych i biologicznych jakoteż do nauk pomocniczych. W dalszym ciągu omówił prelegent antropologię ogólną, szczegółową, antropografię zoologiczną, ras i społeczną, by zająć się szczegółowo antropologią polską, charakteryzując przedstawicieli poszczególnych typów antropologicznych, zamieszkujących Polskę, pod względem morfologicznym, fizjologicznym i psychologicznym oraz zaznajamiając słuchaczy z wynikami badań nad ludnością polską, wskazując równocześnie na doniosłe znaczenie praktyczne badań antropologicznych dla rozmaitych dziedzin życia społecznego, w szczególności dla pedagogiki.

Tematem ćwiczeń antropologicznych były metody dokonywania zdjęć na człowieku żywym i materiale kostnym, przyczem uwzględniono z jednej strony pomiary dotyczące rasowej analizy badanej młodzieży, z drugiej zaś pomiary konieczne do zorientowania się w jej rozwoju fizycznym. Ćwiczenia statystyczne zaznajamiały słuchaczy z najnowszymi metodami statystycznego opracowania zebranych materiałów (obliczenie współczynnika zależności zapomocą metody podobieństwa, metody różnic, obliczanie współczynnika zależności dla cech niewymierzalnych itp.) i to tak o charakterze antropologicznym jak i psychologicznym.

Z metod statystycznego opracowania uwzględniono przedewszystkiem te, które umożliwiają orientację w odniesieniu do szeregu osobników pod względem różnic, zachodzących w kilku cechach równocześnie.

Słuchacze przechodzili ćwiczenia w 7 grupach, liczących po 25 osób. Kierownictwo ćwiczeń pozostawało w rękach dra K. Sobolskiego.

d) Przedmioty nadobowiązkowe.

W roku szkolnym 1930/31 zorganizował I. P. nadobowiązkową naukę języka francuskiego i angielskiego dla słuchaczy Dwuletniego Studium w zakresie skutecznego korzystania z zagranicznej literatury pedagogicznej.

Języka francuskiego nauczał prof. dr. E. Semkowicz, języka angielskiego zaś prof. dr. P. Stolingwa.

Dość znaczna frekwencja z początkiem roku szkolnego zaczęła z biegiem czasu opadać tak, że w roku 1931/32 lektoratu obu tych języków nie uruchomiono.

Zainicjonowany z początkiem roku szk. 1931/32 kurs higieny mowy nie doszedł do skutku dla braku zainteresowania.

2. Inne formy pracy w Instytucie Pedagogicznym.

a) Powszechne Wykłady Pedagogiczne.

Jedną z nad wyraz wdzięczną formą pracy I. P. były Powszechne Wykłady Pedagogiczne z różnych dziedzin, przeznaczone dla ogółu nauczycielstwa i osób interesujących się sprawami wychowania.

Wykłady te odbywały się serjami, począwszy od listopada 1930 r.

I Serja (od listopada 1930 do stycznia 1931).

Przedmiotem tej serji wykładów było wszechstronne zapoznanie nauczycielstwa z zagadnieniem poradnictwa zawodowego. Obok wykładów (dwugodzinnych w liczbie 12) odbywały się ćwiczenia w laboratorium Instytutu Poradnictwa zawodowego w Katowicach, nadto próbne badania i hospitacje.

Uczestnicy kursu poddali się po ukończeniu cyklu wykładów egzaminowi i otrzymali odpowiednie zaświadczenia.

Kurs ukończyło 22 osób.

Kierownictwo kursu spoczywało w ręku dra E. Goldscheidera.

Program wykładów i ćwiczeń tego kursu:

1. wykład — wstęp. Stosunek psychologii do psychotechniki, pedagogiki i poradnictwa zawodowego.
2. „ Podstawowe pojęcia psychotechniki.
3. „ Poradnictwo zawodowe jako zagadnienie pedagogiczne.
4. „ Poradnictwo zawodowe jako zagadnienie społeczne.
5. „ Metodyka poradnictwa zawodowego.
6. „ Poradnictwo zawodowe a szkoła, zawodoznawstwo jako przedmiot szkolny.
7. „ Stosowanie testów poradnictwa zawodowego w szkole.
8. „ Metody obliczania testów.
9. „ Wyciąganie wniosków z wyników testów.

10. wykład Obserwacje psychologiczne w szkole, dotyczące poradnictwa zawodowego.
11. „ Teorja arkusza obserwacyjnego dla nauczyciela.
12. „ Znaczenie lekarza w poradnictwie zawodowym.

II Serja (16—23 marca 1931)

objęła dwa dwugodzinne wykłady prof. dra Eug. Trzaski na temat:
„Błędy językowe, spotykane u uczniów szkół śląskich i rola nauczyciela w ich zwalczaniu.“

W wykładach tych wzięło udział 172 osób tak ze szkolnictwa powszechnego jak i średniego.

III Serja (I i II trymestr 1931/32)

miała za przedmiot następujące zagadnienia:

a) „Nowe metody wychowania“

i objęła 10 wykładów dwugodzinnych.

Na cykl ten zapisało się 49 osób, przeważnie nauczycieli szkół średnich.

b) „Wychowanie państwowe“

omówione zostało w 5 wykładach dwugodzinnych.

Cyklu tego wysłuchało 36 osób.

Wykłady w obu cyklach wygłosił wiz. dr. Mieczysław Ziemnowicz.

IV Serja (III trymestr 1931/32).

a) „Ruch skautowy, harcerstwo polskie a pedagogika nowoczesna.“

Wykłady te nie przysły do skutku z powodu braku odpowiedniej ilości zgłoszeń.

b) Kurs archeologii prehistorycznej.

Ponieważ na terenie tutejszym okazała się potrzeba ożywienia badań nad przeszłością województwa śląskiego, uruchomiła Dyrekcja I. P. w porozumieniu z Dyrekcją Muzeum Śląskiego w Katowicach kurs archeologii prehistorycznej dla nauczycieli szkół powszechnych.

Kurs ten odbył się w czasie feryj świątecznych w dniach 9, 10 i 11 kwietnia 1931.

Kierownictwo kursu spoczywało w rękach prof. dra Józefa Kostrzewskiego, profesora Uniw. Poznańskiego.

Kurs ten był bezpłatny a wzięło w nim udział 153 nauczycieli(lek) śląskich szkół powszechnych.

Program jego przedstawiał się jak następuje:

Dr. J. Kostrzewski, prof. Uniw. Pozn.: „Znaczenie zabytków prehistorycznych dla odtworzenia najdawniejszej przeszłości Śląska.“

— „Pradzieje Śląska“ a) epoka bronzowa, b) epoka żelazna, cz. I.

Dr. Żurowski, doc. Uniw. Jag. w Krakowie: „Pradzieje Śląska (epoka kamienna)“.

— „Warunki występowania zabytków przedhistorycznych w terenie.“

Dr. Lenczyk: „Pradzieje Śląska (epoka żelazna, cz. II)“.

— „Współudział szkoły w ratowaniu zabytków przedhistorycznych“.

Dr. Reyman: „Sposób ratowania zagrożonych wykopalisk“.

Ćwiczenia praktyczne na okazach muzealnych.

Wycieczka archeologiczna.

c) Kurs wychowawczy (6 XI 1931 — 29 I 1932).

Celem tego kursu było teoretyczne i praktyczne wprowadzenie słuchaczy w nowoczesne prądy na polu pedagogiki i psychologii wychowawczej.

Kurs ten zorganizowany został w porozumieniu z Wydziałem Oświecenia Publicznego w Katowicach za zgodą Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Wykłady odbywały się w piątki i soboty od godz. 16.15 do 19.45.

Poza wykładami odbywały się ćwiczenia praktyczne z zakresu psychologii pedagogicznej.

Kurs ten otworzył naczelnik Wydziału Oświecenia Publ. dr. L. Ręgorowicz. Inauguracyjną prelekcję p. t. „O ideowych podstawach wychowania“ wygłosił dr. W. Gałęcki, naczelnik wydziału szkół średnich w Min. W. R. i O. P.

Program tego trzymiesięcznego kursu był następujący:

Nacz. Wydz. Min. W. R. i O. P. Dr. Gałęcki: Prelekcja inauguracyjna: „O ideowych podstawach wychowania“ — godz. 1.

Prof. U. P. Dr. Błachowski: „Nowe prądy i kierunki w psychologii w zastosowaniu do pedagogiki“ — godz. 12.

Prof. U. J. Dr. Bystron: „Wybrane zagadnienia z socjologii wychowania“ — godz. 10.

Wiz. Dr. Chrzanowska: „Stosunek nauczyciela do ucznia“ — godz. 4.

Wiz. Min. Seweryn: „Wychowanie obywatelsko-państwowe“ — godz. 9.

Prof. Dr. Strumiłło: „Psychologia nauczyciela“ — godz. 8, „Ćwiczenia psychologiczne“ — godz. 20.

Prof. U. J. Dr. Szuman: „Rozwój psychologiczny dzieci i młodzieży od 10 do 20 roku życia“ — godz. 8.

Wiz. Min. Szulczyński: „Problem metod pracy samokształceniowej“ — godz. 8. Razem 80 godzin.

Na kurs wychowawczy zapisało się z różnych miejscowości Górnego Śląska nauczycieli szkół średnich: 23 pań, 45 panów, razem 68; nauczycieli seminarpów naucz.: 7 pań, 3 panów, razem 10; nauczycieli

szkół technicznych 7; nauczycieli szkół handlowych 2; nauczycieli szkół powszechnych: 10 pań, 10 panów, razem 20; razem 107, w tem 40 pań, 67 panów.

d) Kurs dydaktyki poszczególnych przedmiotów.

Kursy dydaktyki poszczególnych przedmiotów, to dziedzina, w której I. P. wiele zdziałał, a frekwencja na tych kursach wskazuje dowodnie na wielką potrzebę ich organizowania nie tylko w Katowicach, ale i większych skupieniach nauczycielskich na prowincji.

W roku szk. 1931/32 odbyły się następujące kursy dydaktyki poszczególnych przedmiotów:

1. **przyrody** (prowadząca doc. U. J. dr. A. Kozłowska): liczba zapisanych słuchaczy 83 osób, liczba godzin wykładowych 40.

2. **matematyki** (prof. U. J. dr. W. Wilkosz): słuchaczy 57, godzin wykładowych 40.

3. a) **języka polskiego** (repetytorjum gramatyki polskiej) (Doc. U. J. dr. Z. Klemensiewicz): 12 godzin wykładowych, 45 słuchaczy.

b) **języka polskiego** (rozbiór literacki w szkole) (Nacz. Wydz. Min. W. R. i O. P. dr. Balicki): 12 godz. wykładowych, 67 słuchaczy.

4. **języka polskiego**, trziedniowy (22 godzin wykładowych) w Katowicach. Liczba słuchaczy 118.

Program tego kursu przedstawia się jak następuje:

Nacz. Wydz. Min. W. R. i O. P. Dr. J. Balicki: Wykład: Nauczanie języka polskiego w szkole powszechnej. — Lektura.

Lekcja I pokazowa w kl. II (p. Wintouschkówna). — Dyskusja.

II lekcja pokazowa w kl. 7i 8 (p. Magrysiowa). — Dyskusja.

Doc. Uniw. Jag. Dr. Z. Klemensiewicz: Metodyka gramatyki języka polskiego w szkole powszechnej.

III lekcja pokazowa w kl. IV z zakresu gramatyki (p. Grzynianka). — Dyskusja.

IV lekcja pokazowa w kl. VI z zakresu gramatyki (p. Nowak). — Dyskusja.

5. **języka polskiego**, trziedniowy (22 godzin), w Mysłowicach. Liczba słuchaczy 211. Program kursu jak pod 4.

e) Konferencje pedagogiczne.

1. Konferencja dyskusyjna na temat karności.

Dyrekcja Instytutu Pedag. w związku z aktualnem zagadnieniem karności w szkole zorganizowała w kwietniu 1932 r. konferencję dyskusyjną dla nauczycieli (lek) szkół średnich, zawodowych i powszechnych.

Celem tej konferencji było oświecenie problemu karności w związku z obecnym stanem nauki i przemianą społeczną z e s t a n o w i s k a

celu i środków wychowania, wykazanie potrzeby rewizji poglądów w tej sprawie oraz ustalenie konkretnych i praktycznych wytycznych względnie wskazań.

Na konferencji zostały wygłoszone następujące referaty:

Dr. M. Sekreta: „Problem karności w świetle współczesnej teorii pedagogicznej i wychowawczej praktyki“.

Dr. J. Pieter: „Zagadnienie karności w szkole średniej ze szczególnem uwzględnieniem przepisów karności, obowiązujących na terenie województwa śląskiego“.

Po każdym referacie odbywała się dyskusja.

Dla ułatwienia dyskusji oraz nadania jej pewnego kierunku rozesłano tezy referatów wraz z wykazem literatury zagadnienia, mające stanowić podstawę rozważań oraz punkt wyjścia wymiany myśli.

W konferencji tej wzięło udział około 180 osób. Dyskusja stała na wysokim poziomie. W wyniku rozważań wyłoniła się komisja z kilku osób dla opracowania pewnych tez, mających być podstawą nowego regulaminu szkolnego na terenie województwa śląskiego.

Każdy z uczestników otrzymał po konferencji odbitkę referatów i protokół.

2. Konferencja neofilologów w Lublińcu.

Dyrekcja I. P. umożliwiła przez udzielanie subwencji Śl. Kołu Neofilologicznemu w Katowicach zwołanie konferencji swych członków oraz przeprowadzenie lekcji praktycznej z języka niemieckiego w Lublińcu, w kwietniu b. r.

Referat naukowy wygłosił wizytator Dr. Jakóbiec.

3. Konferencja w sprawie dokształcania nauczycieli szkolnictwa zawodowego.

Dyrektor Instytutu Pedagogicznego uczestniczył w szeregu konferencji w sprawie dokształcania nauczycieli szkół zawodowych pod względem pedagogicznym. W konferencjach tych brali udział wizytatorowie szkolnictwa zawodowego z Katowic i Krakowa i dyrektor Śląskich Zakładów Technicznych. Usiłowania stworzenia przy I. P. sekcji szkolnictwa zawodowego chwilowo nie zostały uwieńczone pomyślnym rezultatem. Sprawa ta będzie przedmiotem specjalnej troski i dalszych rozważań w roku szk. 1932/33 i jest uzasadniona nadzieją, że to niesyłychanie ważne zagadnienie zostanie pozytywnie rozwiązane. Natomiast sprawa zorganizowania kursów pedagogicznych w Śląskich Zakładach Technicznych dla ogółu nauczycieli szkół zawodowych w województwie śląskim i w Zagłębiu Dąbrowskiem została pomyślnie załatwiona: odbyły się bowiem w ciągu roku szk. 1931/32 z ramienia Wydziału Oświecenia Publicznego w Katowicach dwie 7-dniowe konferencje pedagogiczne, których program został opracowany przy współudziale dyrektora Instytutu Pedagogicznego.

f) Sekcja kształcenia kierowników szkolnych ognisk psychologicznych.

Z pośród możliwych kierunków specjalnego zainteresowania pociągały słuchaczy pierwszego 2-letniego kursu I. P. najbardziej zagadnienia psychologiczne. Chcąc to zainteresowanie utrwalić i wyzyskać dla dobra szkoły, zorganizowano w b. r. szk. równoległe z nowym normalnym 2-letnim kursem Sekcję psychologiczną dla absolwentów kursu poprzedniego, do której zapisało się 48 osób (z ogólnej liczby 120). Sekcja ta miała na celu kształcenie przyszłych kierowników szkolnych Ognisk Psychologicznych, rozumiejąc przez takie ogniska nauczycielskie ośrodki zainteresowania i zajęcia się sprawą zastosowania psychologii w szkole. Dzięki tym ogniskom nasi absolwenci zyskać mogą warunki urzeczywistnienia w szerszym zakresie pewnego ustalonego programu obserwacji i badań, przydatnych dla celów pedagogicznych.

Sekcja ta miała za zadanie wykształcenie zastępu nauczycieli, którzy po ukończeniu kursu mogliby: a) zorganizować i przeprowadzać badania psychologiczne w swoich szkołach w zakresie, uwarunkowanym realnymi i aktualnymi potrzebami życia szkolnego w kierunku wychowawczym i dydaktycznym, b) udzielać innym członkom grona nauczycielskiego wskazówek i pomocy przy prowadzeniu obserwacji nad młodzieżą, c) udzielać rodzicom i opiekunom młodzieży porady wychowawczej i zawodowej, zwłaszcza odnośnie do młodzieży trudnej do wychowania.

Program pracy obejmował część teoretyczną i praktyczną.

Część teoretyczną stanowiło studjum dawnych i nowych metod badań psychologicznych, dających się stosować w szkole, analiza i standaryzacja wybranych testów, ogłaszanie drukiem wartościowych prac Sekcji.

Część praktyczna objęła przeprowadzanie badań w szkołach i ich wyzyskiwanie dla celów dydaktycznych i wychowawczych.

Program pracy Sekcji składał się z 2 działów, z których jeden zmierzał do rozszerzenia i ugruntowania wiadomości i poglądów uczestników w dziedzinie wiedzy psychologicznej, a drugi — do wprowadzenia ich w praktykę zastosowań psychologii w szkole. Dział pierwszy objęli, podzieliwszy uczestników na dwie grupy, pp. prof. Uniw. Jag. S. Szuman i prof. Uniw. Pozn. S. Błachowski, dział drugi — dla obu grup dr. T. Strumiłło.

W grupie prof. Szumana wzięto jako podstawową lekturę książkę Oswalda Kroha „Die Psychologie des Grundschulkinde“, nadto poszczególni uczestnicy otrzymali do zreferowania różne nowsze prace psychologiczne, oraz podjęli się zebrania w swych klasach i opracowania kilku ankiet — o pojęciach czasowych, o zasobie zagadek i bajek u dzieci.

Grupa prof. Błachowskiego referowała i omawiała rozdziałami dzieło H. Bogaena „Psychologische Grundlegung der praktischen Berufsberatung“; i tu rozebrano prócz tego do zreferowania szereg innych książek, a także zajęto się ankietą co do projektów młodzieży w szkołach powszechnych w sprawie przyszłego wyboru zawodu i opracowaniem statystycznym ocen szkolnych z obszaru jednego z inspektoratów szkolnych województwa śląskiego.

Obie grupy pod kierunkiem dra Strumiły przystąpiły do realizacji jednolitego programu długoletniej rozwojowej obserwacji, uzupełnianej badaniami antropometrycznymi, testowymi i socjologicznymi, wybierając do tego celu poszczególne klasy w swych szkołach i dążąc do zainteresowania i pociągnięcia do współpracy gron koleżeńskich (a więc do tworzenia związków przyszłych Ognisk Psychologicznych). W ciągu 2 pierwszych trymestrów roku szkolnego sporządzono w szczególności profile poziomu rozwojowego klas wybranych, zestawiając u nich wiek fizjologiczny i wiek inteligencji z wiekiem życia każdego ucznia. Zgromadzony przy tem materiał zużyty będzie do adaptacji i standaryzacji seryj testów Termana dla klas młodszych i Thomsona dla klas starszych.

Wyniki pracy świadczą o wytrwałości i prawdziwym oddaniu się obranym zagadnieniom ze strony większości zapisanych i pozwalają spodziewać się poważnych rezultatów dalszej działalności tego grona. Kilka samodzielnych prac członków tej grupy ogłoszono w III i IV numerze „Chowanny“ z r. 1931.

3. Wydawnictwo czasopisma „Chowanny“.

Towarzystwo Instytutu Pedagogicznego wydawało w okresie sprawozdawczym czasopismo pedagogiczne p. t. „Chowanna“. Dotychczas wyszły 4 numery w roku 1929, 4 numery w roku 1930 w odstępach kwartalnych i 4 numery w 1931 r. Redakcja „Chowanny“ spoczywała początkowo w rękach dyrektora I. P., prof. dra Z. Mysłakowskiego, przy współudziale Komitetu Redakcyjnego, w skład którego wchodził pp. prof. dr. B. Nawroczyński (Warszawa), Wł. Radwan (Warszawa), dr. L. Ręgorowicz (Katowice), prof. dr. Szuman (Kraków) i prof. dr. F. Znaniecki (Poznań). W roku 1931 prof. dr. Mysłakowski zrezygnował z dalszego redagowania kwartalnika; redakcję jego objął dr. Mieczysław Ziemiłowicz, naczelnik wydziału szkolnictwa średniego w Kuratorjum Krakowskiem.

Cel wydawnictwa doznał pewnego przesunięcia w stronę więcej praktycznego ujmowania problemów wychowania, a to dla związania wydawnictwa z życiem szkolnem i pracami Instytutu Pedagogicznego.

„Chowanna“ ma za zadanie:

1. budzić zainteresowanie dla naukowego traktowania zagadnień pedagogicznych;
2. zachęcać nauczycielstwo do podejmowania prac naukowych w zakresie dla siebie dostępnym;

3. informować czytelników o współczesnych problemach pedagogicznych.

Czasopismo to nawiązało ściślejszy kontakt z nauczycielstwem przez otworenie działu zapytań i odpowiedzi w sprawach, które budzą wątpliwości lub nasuwają trudności w wykonywaniu pracy wychowawczej.

Dotychczasowy skład komitetu Redakcyjnego „Chowanny“ rozszerzono przez zaproszenie do niego prof. U. J. dra St. Kota (Kraków).

„Chowanna“ przeszła w roku 1932 na wydawnictwo periodyczne roczne. Będzie ona niejako archiwum prac Instytutu Pedagogicznego i będzie obejmować monograficzne zbiorowe opracowanie określonych zagadnień z życia szkolnego i teoretycznej pedagogiki.

Administracja czasopisma początkowo była w Krakowie, z nowym rokiem 1930 przeniesiono ją do I. P. w Katowicach, przyczem zwrócono większą uwagę na zainteresowanie czasopismem szkół i nauczycieli. I tak wysłano po 1 egzemplarzu okazowym wszystkim dyrekcjom seminarjów nauczycielskich państw. i pryw. w Polsce (181 egzempl.), wszystkim szkołom średnim i powszechnym od III kl. począwszy (na Górnym Śląsku) w liczbie 643 egzemplarzy, prospekt pierwszego rocznika z zaproszeniem do prenumeraty do wszystkich gimnazjów w Polsce w liczbie 580 egzemplarzy.

4 a) Biblioteka I. P.

I. P. posiada bibliotekę dzieł pedagogicznych i dziedzin pokrewnych, wykazując 1450 dzieł w 1483 tomach. Książki wypożyczano we czwartki, piątki i soboty w godzinach popołudniowych i wieczornych. Z biblioteki tej korzystali chętnie nie tylko słuchacze I. P., ale i inni nauczyciele, nawet z okolic oddalonych od Katowic.

Biblioteka przedstawia wartość zł 18.749'31 i zajmuje jedną salę wraz z czytelnią czasopism.

4 b) Czytelnia czasopism pedagogicznych przy I. P.

Czytelnia czasopism pedagogicznych przy I. P., otwarta codziennie po południu od godz. 16 do 19'30, dostępna także dla nauczycieli i osób interesujących się wychowaniem z poza Instytutu, była w latach 1928 do 1932 zaopatrywana w następujące czasopisma:

Polskie:

1. Biblijografia pedagogiczna.
2. Chowanna.
3. Czasopismo przyrodnicze ilustrowane.
4. Dziennik Urzędowy Min. W. R. i O. P.
5. „ „ Okr. Szk. Warszawa.
6. „ „ W. O. P. Katowice.
7. „ „ Okr. Szk. Kraków.

8. Dziennik Urzędowy Okr. Szk. Lwów.
9. " " " " Łódź.
10. " " " " Pomorze.
11. " " " " Poznań.
12. " " " " Wilno.
13. " " " " Toruń.
14. Głos Nauczycielski.
15. Harcmistrz.
16. Harcerz.
17. Język polski.
18. Kwartalnik filozoficzny.
19. " psychologiczny.
20. " historyczny.
21. " pedagogiczny.
22. Muzeum.
23. Miesięcznik nauczycielski.
24. " pedagogiczny.
25. Muzyka w szkole.
26. Nauczyciel polski.
27. Neofilolog.
28. Opieka nad dzieckiem.
29. Ogniskowiec.
30. Oświata i wychowanie.
31. " polska.
32. Ochrona przyrody.
33. Pedjatrja polska.
34. Przegląd pedagogiczny.
35. Przyjaciół szkoły.
36. Przegląd literacki.
37. " społeczny.
38. Praca Nauczycielska.
39. Praca szkolna.
40. Praca ręczna w szkole.
41. Polskie Archiwum Psychologii.
42. Ruch Pedagogiczny.
43. Szkoła Specjalna.
44. " śląska.
45. " zawodowa.
46. Szkoła.
47. Wychowanie fizyczne.
48. Wiedza i życie.
49. Zrąb.

N i e m i e c k i e :

1. Die Erziehung.
2. Die Hilfsschule.
3. Internationale Zeitschrift für Individual-Psychologie.

4. Neue Bahnen.
5. Pädagogisches Zentralblatt.
6. Das Proletarische Kind.
7. Pädagogische Psychologie.
8. Das Werdende Zeitalter.
9. Zeitschrift für Kinderforschung.
10. „ „ Pädagogische Psychologie.
11. „ „ Psychoanalytische Pädagogik.
12. „ „ Schulgesundheitspflege und soziale Hygiene.

Francuskie:

1. Bulletin international d'éducation.
2. L'Éducation.
3. Pour l'ère nouvelle.
4. Revue Internationale de Sociologie.

Angielskie:

1. The Journal of Educational Psychology.
2. The Pedagogical Seminary and Journal of Genetic Psychology.
3. Psychological Abstracts.

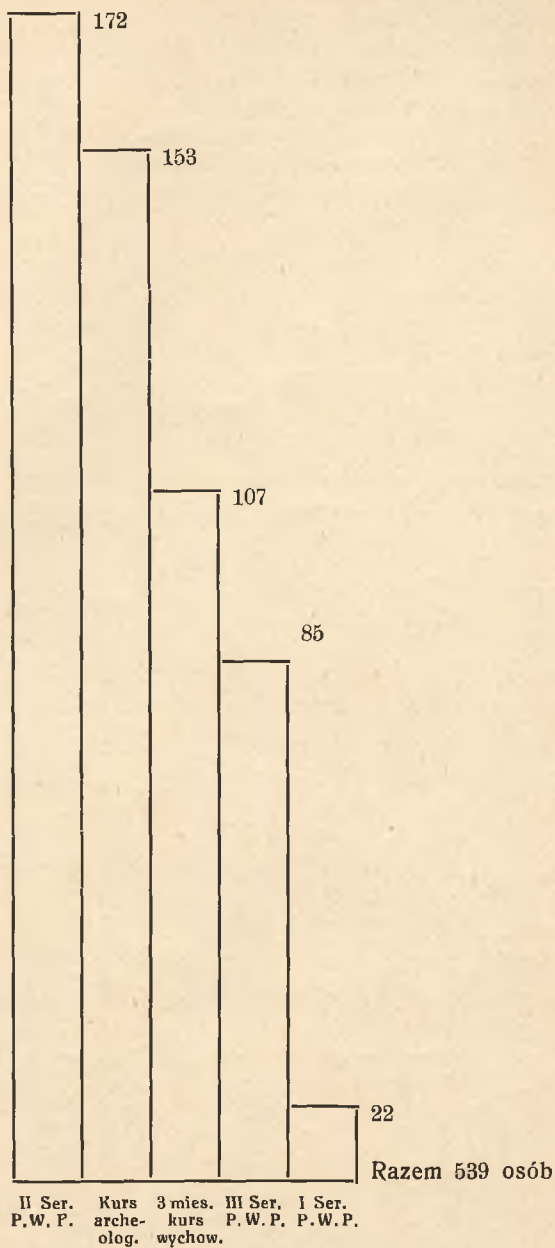
Włoskie:

1. Rivista Pedagogica.

Statystyka słuchaczy na Dwuletniem Studium
II turnusu (1930/31 i 1931/32).

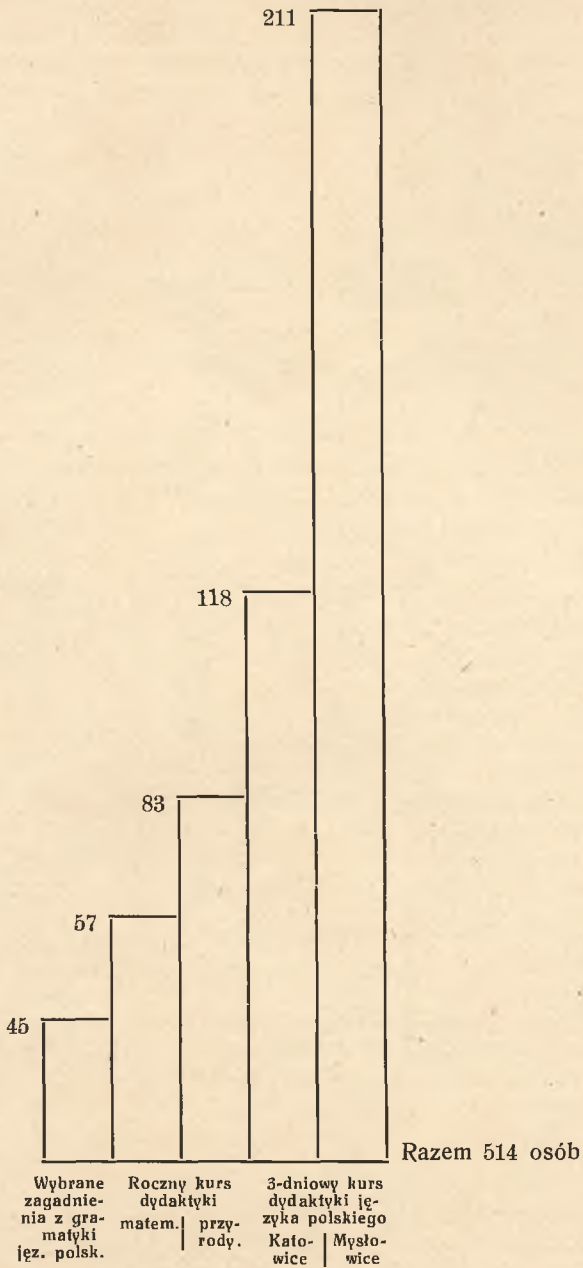
W roku szkolnym	Ogólna liczba słuchaczy (ek)	Panów	Pań	Słuchaczy zwyczajnych	Słuchaczy nadzwyczajn.	Hospitantów	Nauczycieli	Kierowników	Ze szkół powszechnych	Ze szkół średnich	Z Wojew. Śląskiego	Z poza Śląska	Z Katowic i okolicy	Z poza Katowic
1930/31	226	168	58	189	34	3	208	18	219	7	214	12	51	175
1931/32	88	65	23	77	9	2	82	6	87	1	80	8	15	73

Frekwencja na konferencjach i kursach.

P. W. P. = Powszechne Wykłady Pedagogiczne.

Frekwencja na kursach dydaktyki poszczególnych przedmiotów w roku szk. 1931/32.

Część II

ORGANIZACJA PRACY

w roku szkolnym 1932/33

A. Dwuletnie Studium.

1. Spis wykładów i prelegentów.

				Razem
I	II	III		
trymestr				
godzin				
I. Przedmioty pomocnicze.				
Filozofja: Doc. U. J. dr. Chmaj	12	18	18	48
Biologja wychowawcza: Doc. U. J. dr. Skowron	16	24	—	30
II. Przedmioty główne.				
Psychologja pedagogiczna: Prof. U. J. dr. Szuman	18	16	14	48
a) Psychologja ogólna: Prof. U. P. dr. Błachowski	14	10	—	24
Socjologja wychowania: Prof. U. J. dr. Bystroń	—	16	14	30
Pedagogika ogólna: Dyr. dr. Rowid	14	14	12	40
Dydaktyka ogólna: Nacz. dr. M. Ziemiłowicz	12	14	4	30
Razem	86	102	62	250
II. B) Przedmioty specjalne.				
Język polski: Doc. U. J. dr. Klemensiewicz	40	44	24	108
Historja: Prof. U. J. dr. Grodecki	40	44	24	108
Geografja: Doc. U. J. dr. Ormicki	40	44	24	108
Zoologja: Doc. U. J. dr. Skowron	40	44	24	108
Botanika: Doc. U. J. dr. Kozłowska	40	44	24	108
Razem	160	176	96	432
II. C) Studium pracy społecz.-oświatowej.				
Wychowanie obywat.-państw.: Dr. M. Ziemiłowicz			10	10

III. Praktyka szkolna:

Hospitacje w szkołach; lekcje pokazowe — przewidziane na II-gim roku studjum.

IV. Przedmioty dodatkowe.

Język francuski, angielski: Prof. dr. Stolingwa.

Higiena mowy; Technika żywego słowa.

V. Seminarja i pracownie.

Seminarja

a) psychologiczne: Asyst. U. J. dr. Pieter,

b) pedagogiczne: Dr. M. Sekreta,

c) polonistyczne: Doc. dr. Klemensiewicz,

d) historyczne: Prof. dr. Grodecki,

pracownie:

geograficzna: Doc. dr. Ormicki,

przyrodnicza: Doc. dr. Kozłowska i doc. dr. Skowron.

2. Program wykładów.

I. Przedmioty pomocnicze.

Filozofja.

Wstęp do zagadnień poznania: 1. Poznanie, rozumowanie, nauka. 2. Teorja rozumu: a) empiryzm i jego formy. 3 b) Racjonalizm. 4. Doktryny współczesne. 5. Zagadnienie poznania: a) dogmatyzm, b) sceptycyzm. 6. Relatywizm. 7. Konwencjonalizm, fikcjonalizm. 8. Intuicjonizm Bergsona. 9. Ontologizm Husserla — Istota poznania.

Świat i człowiek: 1. Czas i przestrzeń (teorja realistyczna i idealistyczna). 2. Nowy realizm (Bergson, Einstein). 3. Różne formy realizmu. 4. Różne formy idealizmu. 5. Mechanizm. 6. Dynamizm. 7. Teorja ewolucji. 8. Neowitalizm.

Istota moralności: 1. Rzeczywistość moralna. 2. Etyka a nauka. 3. Fakty moralne (obyczaje, prawo, sumienie, obowiązki). Koncepcje życia moralnego: etyka teologiczna i metafizyczna. 5. Etyka imperatywu. 6. Utylitaryzm. 7. Etyka bez powinności i sankcji. 8. Życie moralne i jego istotne warunki.

Biologja wychowawcza.

Cele i zadanie biologji wychowawczej. Żywa substancja. Komórka jako elementarny składnik ustroju. Podział pracy w ustroju i w społeczeństwie. Koordynacja chemiczna i nerwowa w ustroju. Odruchy, instynkty, odruchy warunkowe, tresura, uczenie. Zachowanie się zwierząt najwyższych. Regulacja osobnika. Regulacja gatunku (różród). Dziedziczność, zasady i prawa. Dziedziczność u człowieka cech fizycznych i psychicznych. Bliźnięta. Wpływ otoczenia i dziedziczenie cech nabytych. Biologiczne podłoże osobowości. Zagadnienie ewolucji ze szczególnem uwzględnieniem człowieka.

II. Przedmioty główne.

Psychologia ogólna.

1. Pojęcie psychologii. Psychologia a nauki biologiczne. Psychologia introspekcyjna i obiektywna. Refleksologia Pawłowa i behawioryzm.
2. Podział zjawisk psychicznych. Pojęcie dyspozycji psychicznej. O istotnych cechach wrażeń. Zagadnienie subiektywności czasu i przestrzeni.
3. O metodach badania psychologicznego. Eksperyment myślowy. O prawach i zasadach psychologicznych (Wundt, Lindworski, Paulhan).
4. Analiza spostrzeżeń.
5. Uwaga.
6. O pamięci, jej rozwoju i zaburzeniach.
7. Psychologia myślenia.
8. Życie emocjonalne człowieka.
9. Nauka o charakterach.
10. Typologia psychologiczna.
11. Ogólne prawa rozwoju psychicznego.

Psychologia pedagogiczna.

Trymestr I: Wstęp do psychologii pedagogicznej i psychologia rozwojowa ogólna.

1. Pojęcie psychologii pedagogicznej i rozwojowej.
2. Psychologia pedagogiczna na tle nowych prądów psychologii:
 - a) Psychologia postaci a psychologia dziecka.
 - b) Behawioryzm a psychologia dziecka.
 - c) Psychologia humanistyczna a psychologia dziecka.
 - d) Psychoanaliza i psychologia indywidualna a psychologia dziecka.
3. Metody psychologii pedagogicznej i rozwojowej.
 - a) Zbieranie materiałów.
 Obserwacja. Dziennik. Obserwacja ciągła. Obserwacja w specjalnych warunkach. Metoda eksperymentu. Metoda „kliniczna” Piaget. Kwestjonariusz. Badania obrazkami. Testy. Wytwory dzieci i młodzieży (rysunki, wiersze, pamiętniki, wypracowania i t. d.).
 - b) Opracowanie materiałów.
 1. Metody statystyczne w psychologii dziecka.
 2. Interpretacja materiałów (przejawów psychicznych i wytworów dziecka).

4. Ogólna psychologia rozwojowa.

- a) Zasadnicze zjawiska rozwojowe.
- b) Ilościowy i jakościowy rozwój.
- c) Filogeneza i ontogeneza.
- d) Natywizm i empiryzm.
- e) Rozwój systemu nerwowego u dziecka.
- f) Syntetyczny obraz faz rozwojowych dziecka i młodzieży.

Trymestr II: A) Rozwój psychiczny małego dziecka.

1. Pierwszy rok życia dziecka.
2. Zabawy manipulacyjne — geneza przedmiotu.
3. Rozwój mowy.
4. Wiek pytań. Magiczne myślenie u dziecka.
5. Rozwój wyobraźni — zabawy iluzyjne.
6. Rozwój rysunków u dziecka.
7. Rozwój myślenia u dziecka.
8. Rozwój społeczny i moralny dziecka.

B) Rozwój dziecka w drugim dzieciństwie.

1. Przejście od zabawy do pracy.
2. Dojrzałość psychiczna dziecka do pracy w szkole.
3. Zasób pojęć dziecka wstępującego do szkoły.
4. Zainteresowania przyrodnicze — zbiory dzieci.
5. Rozwój pojęć czasowych. Ejdetyzm.
6. Badania nad rozumowaniem dzieci w wieku szkolnym.
7. Psychologia lektury dziecka.
8. Światopogląd drugiego dzieciństwa.

Trymestr III: Psychologia wieku młodzieńczego:

1. Przełom psychiczny na progu wieku młodzieńczego.
2. Metoda pamiętników.
3. Fazy rozwoju w wieku młodzieńczym.
4. Dojrzewanie fizyczne.
5. Dojrzewanie psychiczne. Świat wewnętrzny.
6. Idealizm młodzieńczy.
7. Erotyzm młodzieńczy.
8. Młodzież a kultura (sztuka, nauka, religia, społeczeństwo).

Socjologia wychowania.

a) Socjologia ogólna:

Wstęp ogólny, rozwój historyczny zagadnień, nauka o ludności, przestrzenne formy zjawisk społecznych, ideologia społeczna, psychologia społeczna, nauka o stosunkach, tworach i procesach społecznych.

b) Socjologia wychowania:

- a) grupy ludnościowe w związku z procesem wychowania,
- b) przestrzenne formy zjawisk wychowawczych,
- c) ideologia wychowania,
- d) wpływy wychowania na tworzenie się typów psychicznych,
- e) stosunki i twory społeczne, powstałe w związku z akcją wychowawczą.

Pedagogika ogólna.

(Teoria wychowania z uwzględnieniem potrzeb nowej szkoły.)

Istota wychowania i kształcenia jako funkcji społecznej. — Pojęcie pedagogiki. — Stosunek pedagogiki a) do filozofii, b) do socjologii, c) do psychologii. — Pedagogika jako nauka autonomiczna. — Podział pedagogiki i jej nauki pomocnicze. — Metody badania w pedagogice.

Cele i normy wychowawcze w nowej szkole. — Pojęcie ideałów pedagogicznych i ich związek z ważniejszymi systemami filozoficznymi, zwłaszcza z pragmatyzmem, intuicjonizmem i personalizmem. — Ideały pedagogiczne w filozofii polskiej XIX stulecia. — Analiza celu wychowania w dobie obecnej.

Czynniki wychowawcze: a) dziedziczność, b) środowisko. — Pojęcie środowiska wychowawczego, jego struktura i jego funkcje. — Wpływ środowiska na rozwój fizyczny i duchowy dziecka. — Dobra kulturalne i wartości. — Analiza wartości w związku z wychowaniem i kształceniem. — Wartości, tkwiące w programach nauki. — Materjalizm, formalizm i funkcjonalizm dydaktyczny.

Wzajemny stosunek nauczyciela i ucznia. — Zagadnienie typologii nauczyciela i ucznia. — Osobowość nauczyciela. — Swoboda i przymus w wychowaniu. — Pojęcie autorytetu. — Zagadnienie karności w nowej szkole. — Teoria kary pedagogicznej. — Rozwój i główne formy samorządu uczniowskiego. — Socjologia i psychologia grupy uczniowskiej (klasy szkolnej).

Rozwój nowej szkoły i jej główne formy. — Zagadnienie szkoły jednolitej. — Zagadnienie selekcji. — Tworzenie nowej szkoły i analiza współczesnych systemów wychowania i metod pracy (szkoła pracy, wspólnoty szkolne, szkoła Decroly'ego, system daltoński, metoda projektów i inne).

Dydaktyka ogólna.

Nowe metody nauczania.

I. Skąd powstał postulat wychowywania przez nauczanie:

1. Przyczyny socjologiczne (rozwój ekonomiczny, społeczny, polityczny, demokratyzacja);
2. Przyczyny biologiczne i psychologiczne;
3. Zmiana stosunku do życia (filozofia życia).

Konkluzja: Zmiana stosunku wychowawcy do dziecka z autorytatywnego na pajdocentryczny.

II. Bibliografia przedmiotu — rozumowane omówienie książek.

III. Warunki naturalne procesu uczenia się:

1. Teoria dziedziczności;
2. Wrodzone dyspozycje;
3. Teoria: sytuacja — reakcja S — R;
4. Proces uczenia się, reakcje warunkowe;
5. Prawa uczenia się;
6. Przymus, ćwiczenia;
7. Inteligencja, krzywa inteligencji, testy.

IV. Metody nauczania zbiorowego:

1. Autorytatywne (wykład, książka, demonstracja);
2. Kształcące (heurystyka, dyskusja);
3. Indywidualizujące (praca pod kierunkiem, Dalton Plan, metoda projektów i t. d.).

V. Przykłady lekcji według metod, dyskusje, referaty słuchaczy.

II. B) Przedmioty specjalne.

Język polski.

1. Gramatyka opisowa języka polskiego.
2. Wybrane zagadnienia z teorii stylu, rodzajów literackich, wersyfikacji polskiej.
- I. Gramatyka opisowa języka polskiego.

Cel.

1. Dokładna znajomość opisowej gramatyki współczesnego języka literackiego.
2. Zasadnicze wiadomości o istocie zjawisk i przebiegów językowych.
3. Najważniejsze wiadomości z polskiej dialektologii.

Materiał naukowy:

Głosownia opisowa:

Fizyczny, fizjologiczny, psychologiczny czynnik mowy. — Głoska a litera. — Opis fonetyczny samogłosek i spółgłosek. — Zmiany głosowe kombinatoryczne wśródwyrazowe i międzywyrazowe. — Zgłoska. — Akcent.

Głosownia funkcjonalna:

Najważniejsze wymiany samogłoskowe i spółgłoskowe w szeregu etymologicznym i fleksyjnym.

Słownictwo:

Szereg etymologiczny. — Częstki słowotwórcze. — Zrostki złożone. — Zrostki żywe i martwe. — Budowa wyrazu pojedynczego. — Budowa wyrazu złożonego.

Fleksja:

Pojęcie odmienności wyrazu. — Budowa fleksyjna wyrazu: części fleksyjne. — Deklinacja rzeczownika: pojęcie, podstawa podziału. — Przegląd wybranych końcówek obocznych. — Osobliwości w odmianie rzeczownika. — Deklinacja przymiotnikowo-zaimkowa. — Deklinacja liczebnika. — Składniki polskiego systemu koniugacyjnego. — Dwutematowość form czasownikowych. — Podział na gromady koniugacyjne. — Opis poszczególnych form koniugacyjnych.

Składnia:

Zdanie. — Rodzaje znaczeniowe zdań. — Oznajmienia (równoważniki zdań). — Budowa zdania pojedynczego: podmiot i orzeczenie; grupy w zdaniu; określenie i jego rodzaje. — Zdanie złożone: współrzędne i podrzędne. — Rodzaje zdań współrzędnych i podrzędnych.

Znaczenie wyrazu:

Znaczenie właściwe i przenośne, realne i etymologiczne. — Przykłady zmiany znaczenia i uczuciowej wartości wyrazu. — Wyrazy obce.

Gwara:

Gwara a język literacki. — Dzielnice gwarowe. — Próba charakterystyki dialektu śląskiego.

Ćwiczenia.

2. Wybrane zagadnienia z teorii stylu itd.

Cel.

Przyswojenie najważniejszych pojęć z tego zakresu, które dla ogólnego wykształcenia, uszlachetnienia własnej ekspresji piśmiennej i szkolnej analizy czytanek mogą się okazać potrzebne.

Materiał:

Styl i stylistyka. — Cechy w stylu. — Ważniejsze objawy obrazowości stylu. — Ważniejsze rodzaje poezji i prozy. — Rym, strofa.

Praktyczne ćwiczenia stylistyczne.

Historja.

- I. „Dzieje polityczne Polski na tle powszechno-dziejowym w ramach średniowiecza, ze szczególnem uwzględnieniem roli Śląska.“

Przegląd najważniejszych zagadnień z historii politycznej, ze szczególnem uwzględnieniem:

- a) stosunku Polski do Niemiec i Czech i znaczenia Śląska, jako granicznej ziemi polskiej;
- b) stosunku do papieżstwa i znaczenia kościoła i jego organizacji w Polsce dla politycznych dziejów kraju;
- c) idei niepodległości i idei jednolitości ustrojowej państwa polskiego w walce z zagranicą i z miejscowymi dążnościami partykularystycznymi;
- d) udziału społeczeństwa w dziejach politycznych, ujemnej i dodatniej roli walki o prawa kosztem ograniczenia władzy absolutnej monarchów, stosunku kościoła do państwa w dziejowym rozwoju.

- II. „Dzieje społeczne i gospodarcze Polski do schyłku XVIII wieku na tle społecznego i gospodarczego rozwoju Europy Zachodniej“, z uwypukleniem specjalnej właściwości rozwoju Śląska i jego znaczenia dla całej Polski.“

Przegląd najdonioślejszych zagadnień:

1. Geneza społeczeństwa polskiego i wytworzenie się ustroju stanowego.
2. Dzieje warstwy wieśniaczej i ustroju agrarnego.
3. Dzieje osadnictwa na ziemiach polskich.
4. Powstanie miast i gospodarki miejskiej, dzieje handlu i przemysłu polskiego.
5. Dzieje górnictwa w Polsce.
6. Skarbowość państwowa w dziejowym rozwoju.
7. Ustrój pieniężny i dzieje mennictwa.
8. Zarys historii ustroju państwowego Polski.

- III. Ćwiczenia z zakresu historii:

Wprowadzenie w podstawowe pojęcia z zakresu metodyki historycznej, zaznajomienie z heurystyką hist. „Historjografia polska“. Kategorie źródeł. Próby samodzielnych opracowań tematów z zakresu historii regionalnej i lokalnej. Referaty próbne.

We wszystkich trzech trymestrach syntetyczne omawianie najważniejszych problemów historycznych, przedstawionych w toku wykładów. Zapozdawanie się z tekstami źródłowymi.

Geografja.

Program nie zdąży w kierunku wyczerpania materiału, przyświeca mu raczej idea szerokiego nakreślenia ram geografji i uwypuklenia, na czem polega „geograficzność“ w traktowaniu

zjawisk świata otaczającego. Wyrazem takiego podejścia do przedmiotu jest wszechstronny dobór w równej mierze tematów wykładowych, seminaryjnych i ćwiczeniowych. Przez wprowadzenie przedmiotów metodologicznych program daje kandydatowi w ręce instrument, umożliwiający mu samodzielną pracę badawczą, bez której niema nowoczesnego nauczania geografji.

Ze względu na to w programie tym wszystkie formy nauczania zazębiają się wzajemnie i uzupełniają, dzięki czemu spełnia on równocześnie poniekąd rolę wzoru, jak można to samo w rozmaitych postaciach traktować w szkole. Wprowadzając ćwiczenia i seminarja z geografji Śląska, oparte o osobiste obserwacje terenowe i o materiał kartograficzny najbliższej okolicy, program uwypukla potrzebę i obowiązek nawiązywania w nauczaniu na wszystkich bez wyjątku szczeblach do środowiska. Prócz tego dzięki oparciu prawie wszystkich ćwiczeń z kartografji, geografji ogólnej i regionalnej o materiał kartograficzny, dotyczący Polski, uczyniono z Polski jądro koncentracyjne całego nauczania.

W rozkładzie materiału traktuje program szerzej zagadnienia z zakresu antropografji, geografji gospodarczej i politycznej w ramach geografji regionalnej.

Program przewiduje 3 przedmioty naukowe, a) geografję ogólną, b) regionalną, c) Polski, prócz metodologii samodzielnej pracy badawczej w zakresie geografji.

Program szczegółowy.

a) Geografja ogólna:

1. Geografja, jej zakres, cel i podział.
2. Wielkość, kształt i ciężar ziemi; orjentacja na globie.
3. Zarys nauki o rzutach.
4. Ukształtowanie pionowe i poziome globu.
5. Historia skorupy ziemskiej.
6. Morfologia.
7. Hydrografja.
8. Oceanografja.
9. Meteorologia.
10. Klimatologia.
11. Geografja osadnictwa.
12. Geografja gospodarcza i komunikacji.
13. Geografja polityczna.

b) Geografja regionalna:

1. Geografja Australji.
2. Geografja Stanów Zjedn. A. P.
3. Geografja Indyj Przedgangesowych.

c) Geografja Polski:

Ćwiczenia geograficzne:

Z geografji ogólnej:

Rozdanie tematów i ich zastosowanie.
 Rodzaje rzutów i ich zastosowanie.
 Budowa i rzeźba powierzchni ziemi.
 Opad, wyparowanie i odpływ.
 Dziedziny klimatyczne a biograficzne.
 Systemy wiatrów i systemy prądów morskich.
 Założenia Penck'owskiej fizycznej antropogeografji.
 Stopnie i formy gospodarki ludzkiej.
 Bawełna jako przedmiot handlu światowego.
 Główne środki lokomocji na globie (rozmieszczenie i uwarunkowanie).

Z geografji regionalnej:

Ameryka południowa.
 Ocean spokojny.
 Brazylja (lub Kanada).
 Niemcy (lub Rosja).
 Francja (lub Rumunja).

Z geografji Polski:

Niż Polski.
 Karpaty.
 Nizina Podkarpacka.
 Wyż środkowo-polski.
 Morze i Pomorze.

Z geografji Śląska:

Rozmieszczenie wysokości względnych.
 Mapy widnokregu, pola widzenia i regionu.
 Gęstość i wielkość osad.
 Stosunki narodowościowe.
 Struktura zawodowa.
 Regiony fizjo- i demogeograficzne Śląska.
 Aparat komunikacyjny Śląska.
 Użytkowanie ziemi na Śląsku.
 Synteza geografji Śląska.

Kartograficzne:

Metryka mapy.
 Pomiar odległości na mapie.
 Pomiar powierzchni na mapie.
 Profil morfologiczny i skala pochyłości.
 Profil geologiczny.
 Wysokości względne, zasada map.

Krzywa hipsograficzna i obliczanie średniego wyniesienia nad poziom morza.

Analiza położenia geograficznego oraz rozmieszczenie osad i zabudowań.

Analiza użytkowania powierzchni ziemi; analiza systemu komunikacyjnego.

Analiza planów osad miejskich i wiejskich.

Krajobraz pustylny.

Krajobraz morski.

Krajobraz glacialny.

Krajobraz fluwialny.

Analiza fotografii i obrazów.

Analiza tablic statystycznych i wykresów.

Graficzne badanie współzależności: a) zjawiska statystyczne,
b) zjawiska dynamiczne.

Karpaty.

Nizina podkarpacka.

Pas wyżyn środkowo-polskich.

Niż polski.

Pojezierze.

Gdańsk i Gdynia.

Ćwiczenia z kartografii stosowanej:

Mapa rozmieszczenia kultur.

Kartografja gęstości zaludnienia.

Przyrodoznawstwo.

A) Zoologja.

Zoologja ogólna.

1. Nauka o budowie i życiu komórki z ćwiczeniami.
2. Zwierzęta wielokomórkowe. (Tkanki: oglądanie i sporządzanie najprostszyc preparatów z tkanki nabłonkowej, łącznej, nerwowej, mięsnej i krwi).
3. Przegląd najważniejszych systemów narządów.
4. Rozród wegetatywny, płciowy. Dojrzewanie komórek rozrodczych, zapłodnienie, rozwój zarodkowy.
5. Geografja (ze szczególnem uwzględnieniem fauny polskiej) i ekologja zwierząt.
6. Zagadnienie ewolucji.
7. Pojęcie systematyki.

Zoologja szczegółowa.

8. Wykłady, ćwiczenia i referaty z zakresu zoologii systematycznej przedstawicieli typów zoologicznych, omawianych w szkole powszechnej: pełzak, hydra, wirek, przywra, tasiemiec, glista,

ddżownica, pijawka, rozwielitka, rak, przedstawiciele głównych rzędów owadów, ślimak, szezęża, ryba, żaba, jaszczurka, gołąb, królik.

9. Zapoznanie się praktyczne z najważniejszymi przedstawicielami fauny polskiej z uwzględnieniem szczególnym szkodników roślinnych.

Niektóre rozdziały zoologii, jak dziedziczność, zagadnienie koordynacji w ustroju, wpływ warunków zewnętrznych, zachowanie się zwierząt, a także zasady przemiany materji i energii omawiane są już na kursie ogólnym biologji wychowawczej.

Słuchacze, studjujący specjalnie zoologję, uzyskają pogłębienie tych zagadnień przez przygotowywanie referatów, dyskusje i repetytorja.

B) Botanika.

- a) Trymestr jesienny i zimowy przeznaczony jest na zaznajomienie słuchaczy z zasadami anatomji i fizjologii roślin zapomocą ćwiczeń mikroskopowych i doświadczeń laboratoryjnych.

Poruszone zostaną następujące zagadnienia:

1. Budowa komórki i jej fizjologiczne własności. Ciśnienie osmotyczne, związane z tem pobieranie soków.
2. Pojęcie tkanek, zilustrowane na budowie anatomicznej liścia. Budowa szparek i transpiracja.
3. Chlorofil, jego skład i własności fizjologiczne. Asymilacja. Tworzenie się skrobi w liściach, barwienie materiałów zapasowych.
4. Przemiana materji zapasowych w kiełkujących nasionach. Kiełkowanie. Budowa korzenia, rola włośników, pobieranie soli.
5. Przewodzenie pobranych soli z ziemi. Budowa łodygi roślin jedno- i dwuliściennych, wzrost na grubość. Budowa pnia u drzew liściastych i szpilkowych.
6. Procesy chemiczne zachodzące w liściu. Tworzenie się białka. Oddychanie.
7. Rozwój świata roślinnego. Glony jako najprościej zbudowane organizmy roślinne — ich rozmnażanie.
10. Paprocie i ich rozmnażanie.
11. Rośliny nagozalążkowe i okrytozalążkowe.

- b) Trymestr letni przeznaczony jest na zaznajomienie słuchaczy z systematyką roślin wyższych i praktyczną znajomością form roślinnych w terenie. W tym celu projektowanych jest pięć wycieczek w miesiącach kwietniu, maju i czerwcu.

Wycieczki te łącznie z wykładami obejmą następujące zagadnienia:

1. Las liściasty przed rozwojem liści na wiosnę. Rodzina jaskrowatych, jej cechy poznane na przykładach roślin wiosennych.
2. Kwitnienie sadu, budowa rodziny różowatych.
3. Las szpilkowy w porze kwitnienia drzew iglastych. Porównanie z lasem liściastym. Poznawanie naszych drzew po liściach i kwiatach.
4. Wycieczka na łąkę w porze kwitnienia traw. Porównanie tak zwanej łąki „kwaśnej” z łąką „słodką”.
5. Życie stawu, biologia roślin wodnych.
6. Życie roślin górskich i najważniejsze pojęcia z geografii roślin.

Studjum pracy społeczno-oświatowej.

Wychowanie obywatelsko-państwowe.

- I. Bibliografia rozumowana.
- II. Wychowanie państwowe jako idea przewodnia w ciągu wieków.
- III. Postulat wychowania państwowego i jego realizacja w czasach obecnych (Włochy, Rosja, Niemcy, Stany Zjednoczone). Dlaczego idea ta nie nabrała znaczenia w niektórych krajach (Francja, Anglia, kraje Skandynawskie).
- IV. Socjologiczne podłoże postulatu wychowania państwowego. Wzrost wpływu społecznego i kontroli społecznej i ekonomicznej. Teoria państwa germańsko-romańska i anglo-saksońska.
- V. Wychowanie narodowe a państwowe (wzajemny stosunek).
- VI. Polska a idea wychowania państwowego w przeszłości, w czasach niewoli, obecnie. Charakterystyczny negatywny stosunek do państwa.
Wniosek: W Polsce musi być akcentowane wychowanie państwowe, nie narodowe.
- VII. Na czym polega wychowanie państwowe, do czego zmierza? Czynniki materialne i emocjonalne. Różne sposoby jego realizacji, zależnie od stopnia szkoły i przedmiotu nauczania i środowiska.
- VIII. Dyskusja na podstawie referatów.

III. Przedmioty dodatkowe.

a) Język angielski:

Podręczniki: 1. Benni: Podręcznik do nauki języka angielskiego.

2. Benni: Gramatyka angielska.

1. Wstęp fonetyczny.
2. Podstawowe wiadomości z gramatyki angielskiej według powyższego podręcznika.
3. Czytanie szeregu ustępów podręcznika Benni'ego.
4. Wprowadzenie w czytanie czasopism angielskich.

b) Język francuski.

1. Wstęp fonetyczny.
2. Zasady gramatyki francuskiej. Nauka o formach. Rzeczownik, liczba mnoga, odmiana, przymiotnik, liczebniki, zaimki. Słowo oraz najważniejsze czasowniki nieregularne.
3. Wprowadzenie w czytanie czasopism francuskich: a) wiadomości, b) wypadki, c) sądownictwo, d) artykuły polityczne, e) ogłoszenia.
4. Lektura: Czytanie krótkich nowelek w stylu Maupassant'a i Daudet'a.

IV. Seminarja.

Program ćwiczeń seminarjum pedagogicznego.

I. Lektura i interpretacja.

I i II trymestr: B. Nawroczyński: „Swoboda i przymus w wychowaniu.“

III „ G. Kerschensteiner: „Charakter, jego pojęcie i kształcenie.“

II. Referaty na temat wybranych zagadnień w ścisłym związku z treścią i tokiem wykładów. Referaty przewiduje się teoretyczno-sprawozdawcze, w oparciu o lekturę dzieł dotyczących danego zagadnienia, oraz praktyczno-sprawozdawcze w oparciu o własne poczynania i doświadczenia.

Przykłady typu pierwszego:

I. Środowisko a wychowanie.

Literatura: E. Park i Burges: „Wprowadzenie do socjologii.“

Fl. Znaniecki: „Socjologia wychowania“, t. I.

St. Bystron: „Szkoła i społeczeństwo.“

H. Rowid: „Środowisko wychowawcze.“ *Ruch Ped.* 1932.

M. Friedländer: „Znaczenie środowiska wychowania.“ *Ruch Pedag.* 1928.

II. Dziedziczność a wychowanie.

E. Park i Burges: „Wprowadzenie do socjologii.“

Poznań 1926.

Peters: „Die Vererbung geistiger Eigenschaften und der psychischen Konstitution.“ Jena 1923.

Ribot: „Dziedziczność psychologiczna.“ Warszawa 1885.

Malinowski: „Dziedziczność i zmienność.“ Lwów 1927.

Skowron: „Dziedziczność i wychowanie.“ Kraków 1930.

Przykład typu drugiego:

1. Jak stosuję kary porządkowe?
2. Jak postępuję wobec objawów kłamstwa?
3. Jak tępię lenistwo?
4. Jak kształcę poczucie solidarności?
5. Moje doświadczenie z organizacją samorządu.

Program ćwiczeń seminarjum psychologicznego.

1. Testy Bineta-Simona:

Metodyka badań testami szczebli wieku. Protokół i obliczenia wyniku badań. Analiza poszczególnych (wybranych) grup testów szczebli wieku.

Zadania słuchaczy: przetestować testami Bineta (w redakcji Termiana) po pięć dzieci w wieku lat: 6, 10 i 14.

2. Badania ankietą:

Metodyka badań ankietowych, ćwiczenia praktyczne (zarazem zadania słuchaczy) trzema ankietami: I ankietą życzeń, II ankietą o idealizmie prof. Szumana, III ankietą o najbardziej lubianym przedmiocie nauki szkolnej.

4. Badanie dojrzałości szkolnej (dzieci mających wstąpić do szkoły):

Metodyka badań dojrzałości szkolnej. Analiza wybranych testów, służących do badania dojrzałości szkolnej. (Winckler i Mann.)

Pracownie.

Program ćwiczeń w pracowniach polonistycznej, historycznej, geograficznej i przyrodniczej podano przy poszczególnych przedmiotach.

B. Kursy.

W roku szkolnym 1932/33 zorganizowane będą następujące kursy:

1. Kurs Wychowawczy od 7 XI 1932 do 31 I 1933 r.
z następującym programem:

	Ilość godz
Nacz. Min. WR i OP W. Gałęcki: Postawa wychowawcza nauczyciela (z dyskusją)	1
— Formy i rodzaje zespołowej pracy gromad nauczycielskich	2
Wiz. szkół śred. E. Czernichowski: Organizacja pracy wychowawczej w szkole (z dyskusją)	4

	liczba godz.
Radca Min. WR i OP dr. J. Kuchta: Typologia ucznia i nauczyciela	7
Prof. U. J. dr. St. Bystron: Rola szkoły w społeczeństwie	8
Wiz. szkół śred. dr. M. Ziemnowicz: Podstawy psychologiczne nowych metod nauczania (z dyskusją)	4
— Postulat wychowywania przez nauczanie	4
Wiz. Min. WR i OP St. Seweryn: Wychowanie obywatelsko-państwowe	8
Psycholog szkolny dr. Goldscheider: Zawodownictwo i poradnictwo zawodowe na terenie szkoły	7
Wiz. szkół śred. W. Sikorski: Wychowanie fizyczne wobec całości kształtu wychowania (z dyskusją)	3
— Wychowanie fizyczne jako czynnik kształcenia charakteru młodzieży i wychowania obywat.-państwowego (z dyskusją)	4
Wiz. Min. WR i OP dr. J. Zaleski: Organizacja pracy domowej ucznia	7
Dyr. Państw. Pedag. dr. H. Rowid: Wychowanie w związku z fazami rozwoju psychicznego młodzieży	7
Dyrektor dr. J. Mirski: Współczesne kierunki wychowawcze	7

2. Program 4-miesięcznego Kursu dla Kierowników szkół powszechnych.

1. Fazy rozwoju psychiki dziecka szkolnego i ich stosunek do pracy w szkole.
2. Typologia nauczyciela i ucznia.
3. Nowe kierunki w pedagogice.
4. Zagadnienie karności w nowej szkole.
5. Aktualne zagadnienia dydaktyczne.
6. Rola szkoły w dzisiejszym społeczeństwie.
7. Wychowanie obywatelsko-państwowe.
8. Główne zasady nauczania:
 - a) języka polskiego,
 - b) historii,
 - c) rachunków,
 - d) przyrody,
 - e) geografii,
 - f) śpiewu,
 - g) gimnastyki,
 - h) rysunków,
 - i) robót ręcznych.
9. Zadanie kierownika szkoły jako organizatora pracy dydaktycznej w szkole.
10. Zadanie kierownika szkoły jako organizatora pracy wychowawczej.

11. Hospitacje lekcji kierownika szkoły (cel, charakter, metoda).
12. Współpraca szkoły z domem rodzicielskim.
13. Udział kierownika szkoły w pozaszkolnych pracach oświatowych.
14. Opieka nad uczniami opuszczającymi szkołę.

3. 3-dniowe kursy metodyczne:

- a) języka polskiego,
- b) historii,
- c) geografii,
- d) przyrodoznawstwa

będą zorganizowane w różnych ośrodkach województwa śląskiego.

Program w opracowaniu.

C. Konferencje.

Dyrekcja Instytutu Pedagogicznego projektuje szereg konferencji dyskusyjnych na temat karności.

Program w opracowaniu.

D. Sekcja współpracy naukowej.

W grudniu 1932 r. rozpocznie swą działalność sekcja współpracy naukowej z zakresu psychologii pedagogicznej pod kierownictwem prof. U. J. dra St. Szumana.

Członkami tej sekcji będą wyłącznie absolwenci I. P., którzy wykazali szczególne zainteresowanie dla zagadnień psychologicznych.

Program: 1. Badania nad marzeniami sennymi u dzieci w różnym wieku. 2. Testy wiadomości. 3. Badania zabaw dzieci metodą ciągłej obserwacji.

Powyżej przedstawiona organizacja pracy w roku szkolnym 1932-1933 oparta jest na nowym statucie organizacyjnym, który umieszcza się poniżej w całości dla zorientowania co do kierunków pracy w Instytucie Pedagogicznym.

Katowice, w listopadzie 1932 r.

Dyrektor I. P.

E. Czernichowski.

Statut organizacyjny

Instytutu Pedagogicznego w Katowicach.

I. Cele i zadania Instytutu Pedagogicznego.

§ 1. Instytut Pedagogiczny opiera swoje istnienie i całą swoją działalność na pewniku pedagogicznym, że osobowość nauczyciela jest czynnikiem decydującym we wszelkich poczynaniach w dziedzinie nauczania i wychowywania. Dlatego też Instytut Pedagogiczny postawił sobie za główny cel:

wpływać na kształtowanie osobowości nauczyciela i przyczynić się do stworzenia nowego typu nauczyciela, który byłby zdolny do realizowania postulatów nowej szkoły.

§ 2. Do tego celu zmierza I. P. przez odpowiedni program i metody pracy, stawiając sobie następujące szczegółowe zadania:

a) wytworzyć wśród słuchaczy atmosferę nauki, pogłębić i rozszerzyć ich przygotowanie naukowe, uczynić ich zdolnymi do spełnienia swego zadania w szkole i poza szkołą, a im samym dać pełne zadowolenie moralne, jakie daje praca naukowa;

b) wywołać dążność do ciągłego doskonalenia się zawodowego i utrzymywania ścisłego kontaktu z nauką, co jest warunkiem żywotności nauczyciela i uchronienia go od rutyny i skostnienia;

c) rozwijać wśród nauczycielstwa samodzielność i twórczość, gdyż praca wychowawcza wymaga od nauczyciela twórczej inicjatywy, pomysłowości, zdolności wnikania w psychikę młodzieży oraz w środowisko wychowawcze, w jakim dziecko żyje;

d) pobudzać do twórczej pracy naukowej na różnych odcinkach wiedzy ze szczególniejszem uwzględnieniem momentów regionalnych a przytem zaznajamiać z metodami pracy naukowej.

§ 3. Praca w I. P. ma na celu nie tylko danie pewnej systematycznie ujętej ilości wiedzy, ale głównie zmierzania przez osobiste oddziaływanie prelegentów na słuchaczy do wskazania im dróg i metod pracy, do pobudzania ich do pracy nad sobą, do wywołania chęci i umiejętności dalszego kształcenia się.

§ 4. Praca słuchaczy I. P. nie kończy się w chwili uzyskania dyplomu w I. P., lecz dopiero się zaczyna. I. P. spełni bowiem swoje zadanie wtedy, kiedy opuszczać go będą słuchacze z zapałem do dalszej pracy nad sobą, do stałego pogłębiania

swego wykształcenia zawodowego, do specjalizacji w pewnym wybranym kierunku wiedzy, do twórczej pracy naukowej, choćby w najskromniejszym zakresie.

§ 5. Instytut Pedagogiczny dąży także do tego, by nauczyciel przepojony ideą pracy w I. P. nie tylko oddawał należyte usługi szkole przez własną działalność, ale osobowością swoją promieniował na swoje otoczenie w szkole i poza szkołą i tym sposobem był propagatorem idei Instytutu Pedagogicznego.

§ 6. Obok pracy nad pogłębianiem zawodowego i naukowego wykształcenia nauczycieli Instytut Pedagogiczny stawia sobie za cel:

- a) przeprowadzanie badań naukowych i doświadczeń w różnych dziedzinach wiedzy pedagogicznej;
- b) kultywowanie i popieranie naukowej pracy pedagogicznej.

II. Organizacja Instytutu Pedagogicznego.

Dyrektor Instytutu.

§ 7. Kierownictwo Instytutu Pedagogicznego sprawuje dyrektor przy współpracy Rady Pedagogicznej.

§ 8. Dyrektora Instytutu Pedagogicznego wybiera Walne Zgromadzenie T-wa Instytutu Pedagogicznego (§ 24 p. c) statutu T-wa I. P.) na okres trzechletni a zatwierdza Kuratorium T-wa I. P. (§ 52 p. 1. statutu T-wa I. P.). Dyrektorem winien być w zasadzie profesor uniwersytetu.

§ 9. Dyrektor I. P. a) kieruje pracami I. P. w ramach planu pracy, przyjętego przez Walne Zgromadzenie T-wa I. P. a zatwierdzonego przez Kuratorium T-wa I. P.;

b) przyjmuje słuchaczy do I. P.;

c) powołuje za zgodą Kuratorium T-wa I. P. grono wykładowców i prelegentów, zwołuje Radę Pedagogiczną i sesje plenarne grona prelegentów i przewodniczy na tych zebraniach;

d) kieruje sprawami administracyjnymi I. P. z wyjątkiem spraw finansowych;

e) czuwa nad ogólnym ładem i porządkiem I. P.;

f) zatwierdza regulaminy wewnętrzne pracowni, czytelní, biblioteki;

g) przyjmuje strony w ustalonych przez siebie godzinach urzędowych przynajmniej raz w tygodniu;

h) jest w ciągłym kontakcie ze słuchaczami na konwersatorjach i konferencjach indywidualnych.

§ 10. W razie przeszkody w wykonywaniu obowiązków przez dyrektora I. P. zastępuje go wskazany przez niego członek Rady Pedagogicznej.

Rada Pedagogiczna.

§ 11. W skład Rady Pedagogicznej wchodzi:

a) dyrektor Instytutu Pedagogicznego;

b) dwóch wykładowców I. P., o ile możliwości profesorów uniwer-

sytetu, powołanych przez dyrektora I. P. na jeden rok w porozumieniu z Kuratorjum T-wa I. P.;

c) po jednym znawcy potrzeb szkolnictwa powszechnego i średniego, powołanych przez dyrektora I. P. na wniosek Kuratorjum I. P.

§ 12. Rada Pedagogiczna:

1. współdziała z dyrektorem I. P. w kierownictwie pracą naukową, w układaniu programu nauki i rozkładu zajęć;
2. rozpatruje podania o stypendja i zwolnienia od czesnego, a w wątpliwych wypadkach decyduje o przyjęciu słuchacza do I. P.

§ 13. Posiedzenia Rady Pedagogicznej odbywają się w miarę potrzeby, przynajmniej trzy razy do roku, ewentualnie także na wniosek trzech członków Rady Pedagogicznej. Do ważności uchwał potrzebna jest obecność większości członków Rady w tej liczbie dyrektora lub jego zastępcy. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów. W razie równości rozstrzyga głos przewodniczącego. Protokół prowadzi sekretarz, wybrany przez Radę z pośród jej członków.

Za udział w posiedzeniach Rady członkowie otrzymują zwrot kosztów podróży i diety, stosownie do swojego stopnia służbowego.

W y k ł a d o w c y.

§ 14. Grono wykładowców składa się w zasadzie z grona profesorów i docentów uniwersytetu wzgl. wybitnych znawców danej dziedziny z poza szkół akademickich, powołanych przez dyrektora I. P. za zgodą Kuratorjum.

§ 15. Wysokość uposażenia dyrektora i honorarjów prelegentów ustala się drogą umów, które podlegają zatwierdzeniu ze strony Zarządu T-wa I. P.

S e k r e t a r j a t.

§ 16. Sekretarjat I. P. załatwia wszystkie sprawy, związane z administracją I. P.

Na czele sekretarjatu stoi sekretarz I. P., odpowiedzialny przed dyrektorem I. P. za całokształt spraw administracyjnych i kasowych. Sekretarzowi podlegają bezpośrednio inni urzędnicy i funkcjonariusze Instytutu Pedagogicznego.

Sekretarz prowadzi kancelarię I. P., korespondencję w poręczonym zakresie, ewidencję słuchaczy, wydanych świadectw, składanych egzaminów przez słuchaczy, wydatkuje pieniądze na cele, co do których uzyskał zgodę ze strony dyrektora I. P., kontroluje księgę opłat, wpływów kasowych i t. p.

Obowiązki podległego pomocniczego personelu określa dyrektor Instytutu Pedagogicznego.

S ł u c h a c z e.

§ 17. Słuchacze I. P. dzielą się na zwyczajnych, nadzwyczajnych i hospitantów. Słuchaczem zwyczajnym może być każdy(a) nauczyciel(ka) szkoły średniej, ogólnokształcącej, zawodowej, o ile posiada pełne kwalifikacje do nauczania oraz szkół powszechnych, mogących

się wykazać ponadto świadectwem z ukończonego Wyższego Kursu Nauczycielskiego, Instytutu Nauczycielskiego wzgl. Pedagogjum. Na czas przejściowy aż do odwołania może słuchaczem być każdy ustalony(a) w służbie nauczyciel(ka) szkoły powszechnej.

Słuchaczem nadzwyczajnym może być każdy(a) nauczyciel(ka) nie odpowiadający(a) powyższym warunkom.

Hospitantem może być każda osoba, interesująca się problemami wychowania, o ile przyjęciu jej nie stanie na przeszkodzie brak miejsca w sali wykładowej lub w pracowni. O przyjęciu hospitanta rozstrzyga dyrektor I. P. po porozumieniu się z wykładowcą danego przedmiotu.

Słuchacz nadzwyczajny może zostać słuchaczem zwyczajnym, o ile w ciągu studjów odpowie warunkom wymaganym dla przyjęcia słuchacza zwyczajnego.

Słuchacze nadzwyczajni dopuszczeni są, narówni ze zwyczajnymi, nie tylko do wykładów, ale i do ćwiczeń, kolokwjów i seminarjów, nie otrzymują jednak świadectw z ukończenia I. P.

Przy wpisie należy przedłożyć dokumenty, na podstawie których kandydat prosi o przyjęcie, podpisać deklarację, wpisać wykłady ogłoszone do indeksu i arkusza personalnego. Słuchacze są obowiązani do regularnego uczęszczania na wykłady i brania udziału w przepisanych ćwiczeniach.

O p ł a t y.

§ 18. Każdy słuchacz zwyczajny opłaca zł 5.— (jednorazowo) wpisu i zł 120.— rocznie czesnego. Czesne może być uiszczane rocznie, półrocznie, lub miesięcznie (zgóry); o ile nie jest uiszczane za cały rok, słuchacz podpisuje deklarację, zobowiązującą go do całorocznego uczestnictwa w kursie. Słuchacze nadzwyczajni i hospitanci wpłacają zł 5.— wpisu oraz czesne zależnie od ilości wziętych wykładów i ćwiczeń. Opłaty oblicza się według normy, wynoszącej zł 1.— za każdą godzinę wykładu (trykwadransowego). O ile słuchacz nadzwyczajny lub hospitant zapisuje się odrazu na cały kurs, wówczas opłaty wynoszą tyle, ile dla słuchacza zwyczajnego. Wszyscy słuchacze zwyczajni i nadzwyczajni otrzymują prawo do korzystania w ciągu studjów z biblioteki I. P. bez specjalnych opłat oraz prawo 20% opustu przy nabywaniu biuletynu I. P. i innych wydawnictw naukowych.

Korzystanie z biblioteki I. P. oraz innych urządzeń naukowych dla hospitantów i osób, które nie są równocześnie słuchaczami I. P. jest połączone z opłatą, której wysokość oznacza odpowiedni regulamin.

Taksa za egzamin wynosi po zł 6.— za każdy przedmiot, za ocenę pracy dyplomowej zł 10.—, za wydanie duplikatu świadectwa zł 3.—.

Program i organizacja studjów i pracy.

§ 19. Rok szkolny dzieli się na trzy trymestry: pierwszy trwa od 15 września do 15 grudnia, drugi od 16 grudnia do 15 marca, trzeci od 16 marca do 15 czerwca.

Ferje świąteczne Bożego Narodzenia trwają od 22 grudnia do 15-go stycznia włącznie, Wielkiej Nocy od niedzieli Palmowej do drugiej niedzieli po świętach.

Wpisy odbywają się w dwóch terminach: od 10 do 20 czerwca i od 1 do 15 września. Późniejsze zgłoszenia wymagają zgody Rady Pedagogicznej.

§ 20. Program pracy Dwuletniego Studium I. P. obejmuje całość kształt zagadnień pedagogicznych, traktowanych zgodnie z celami I. P., ustalonymi w §§ 1—5 niniejszego statutu.

Dzieli się on na:

I. Przedmioty pomocnicze:

- a) logika i metodologia,
- b) filozofja,
- c) biologia wychowawcza.

II. Przedmioty główne: Dział A (Przedmioty pedagog.):

- a) psychologia pedagogiczna,
- b) „ „ ogólna,
- c) socjologia wychowania,
- d) historia wychowania,
- e) pedagogika ogólna,
- f) dydaktyka ogólna,
- g) „ „ poszczególnych przedmiotów,
- h) ustawodawstwo szkolne i organizacja szkolna,
- i) higiena szkolna.

Dział B (Przedmioty specjalne):

- a) język polski i literatura polska,
- b) historia,
- c) geografia,
- d) zoologia i botanika.

Dział C (Studjum pracy społeczno-oświatowej):

- a) wychowanie obywatelsko-państwowe,
- b) oświata pozaszkolna.

III. Praktyka szkolna:

- a) hospitacje w szkołach,
- b) lekcje pokazowe.

IV. Przedmioty dodatkowe nadobowiązkowe:

- języki obce nowożytne,
- higiena mowy,
- estetyka żywego słowa.

V. Seminarja i pracownice:

- seminarium psychologiczne,
- „ „ pedagogiczne,
- „ „ polonistyczne,
- „ „ historyczne,
- pracownia geograficzna,
- „ „ przyrodnicza.

Rozkład przedmiotów
na okres dwuletni przedstawia się następująco:

Dział	I rok studjów	II rok studjów
	Przedmioty	Przedmioty
I	Logika, metodologia Filozofja Biologia wychowawcza	_____
II	Psychologia pedagogiczna Psychologia ogólna Socjologia wychowania Pedagogika ogólna Dydaktyka ogólna _____	Psychologia pedagogiczna _____
	_____	Pedagogika ogólna _____
	_____	Historja wychowania Dydaktyka poszczególnych przedmiotów
	_____	Ustawodawstwo szkolne i organizacja szkolna
	_____	Higjena szkolna
II B	Język polski i literatura Historja Geografja Zoologia i botanika	Repetytoria w zakresie ma- terjału przerobionego w I-ym roku studjum
II C	Wychowanie obywatelsko- państwowe _____	_____
		Oświata pozaszkolna
III	_____	Praktyka szkolna
IV	Języki obce, nowożytne Higjena mowy Technika żywego słowa	Języki obce nowożytne Higjena mowy Technika żywego słowa
V	Seminarja i pracownie	Seminarja i pracownie

§ 21. Dział II B ma na celu nietylko pogłębianie naukowego wykształcenia słuchaczy, ale również zdobycie przez nich naukowych metod pracy i pobudzanie ich w pewnej mierze do samodzielnej pracy ze szczególniejszem uwzględnieniem momentu regionalnego śląskiego.

Z grupy przedmiotów dział II A (dydaktyka poszczególnych przedmiotów i dział II B, przedm. specj.) przysługuje słuchaczowi prawo wyboru jednego przedmiotu, odpowiadającego jego specjalności.

Udział w pracach seminarjum psychologicznego i pedagogicznego jest obowiązkowy dla wszystkich słuchaczy; ponadto każdy słuchacz obowiązany jest do wzięcia udziału w pracach jednego z seminarjów, odpowiadającego wybranemu przez niego przedmiotowi z działu II B.

Praktyka szkolna polega na:

a) lekcjach pokazowych, prowadzonych przez słuchaczy w szkole ćwiczeń;

b) zwiedzaniu szkół doświadczalnych i zawodowych;

c) „ instytucyj pracy oświatowej pozaszkolnej;

d) „ pracowni psychologicznych i poradni zawodowej;

e) „ instytucyj dzieci anormalnych.

Po każdej lekcji pokazowej odbywa się konferencja dyskusyjna.

§ 22. Metoda pracy w I. P. ma charakter częściowo wykładowo-dyskusyjny, częściowo seminaryjny i laboratoryjny. Idzie głównie o możliwie największą aktywność ze strony słuchaczy.

Silny nacisk kładzie się na samodzielne przetrwanie przez słuchaczy pewnej ilości dzieł naukowych, wskazanych przez odnośnych prelegentów.

§ 23. Z końcem Dwuletniego Studium winien słuchacz wykazać się pracą dyplomową w zakresie jednego z głównych przedmiotów, wykładanych w I. P. (§ 20 II), z wyjątkiem działu B.

Praca dyplomowa winna wykazać, że kandydat opanował należycie literaturę danego zagadnienia, opracował metodycznie materiał i wysnuł pewne wnioski.

Pisemne zgłoszenia o podanie tematu pracy dyplomowej składają słuchacze w Sekretarjacie I. P. w II roku studjum, najpóźniej do 10-go stycznia.

§ 24. Obok powyższych prac organizuje I. P.:

1. Powszechne wykłady z pedagogji i dziedzin pokrewnych w siedzibie I. P. i na prowincji;

2. kursy i konferencje pedagogiczne;

3. wykłady regionalne z dziedziny historii, kultury, zjawisk przyrodniczych i geograficznych Śląska;

4. prowadzi bibliotekę pedagogiczną, kieruje czytelnictwem pedagogicznym, organizuje wystawy i pokazy bibliograficzne z zakresu pedagogji;

5. prowadzi szkołę doświadczalną;

6. organizuje i utrzymuje Muzeum Twórczości dziecka;

7. wydaje periodyczny Biuletyn I. P. „Chowanę”;

8. wydaje dzieła naukowe z zakresu teorii wychowania i nauczania;

9. prowadzi stałą bibliografję pedagogiczną z literatury polskiej i obcych;

10. prowadzi poradnię w sprawie wychowania dla szerokich sfer społeczeństwa;

11. wciąga szersze sfery nauczycielstwa do pracy teoretyczno-pedagogicznej przez t. zw. Sekcje współpracy.

Egzaminy, dyplom, uprawnienia.

§ 25. Słuchacze składają egzaminy przy końcu każdego roku szk. Warunkiem dopuszczenia do egzaminów jest uzyskanie zaświadczenia frekwencji ze strony odnośnych prelegentów. Po zaświadczenie to zgłasza się każdy słuchacz w dniach ostatnich dwóch wykładów danego cyklu osobiście u danego prelegenta, który stwierdza fakt regularnego uczęszczania na wykłady przez umieszczenie podpisu w książeczce legitymacyjnej słuchacza w rubryce „u w a g i”.

Egzamin przy końcu I-go roku studjów obejmuje następujące przedmioty:

1. Psychologia pedagogiczna (z I r. studjum).
2. Pedagogika ogólna (z I r. studjum).
3. Dydaktyka ogólna.
4. Biologia lub socjologia wychowania (do wyboru).
5. Przedmiot wybrany z działu II B (§ 20).

Przy końcu II roku studjów winien kandydat poddać się egzaminowi z:

1. Psychologii pedagogicznej z zakresu II roku studjum.
2. Pedagogiki ogólnej.
3. Historji wychowania.
4. Higieny szkolnej.
5. Dydaktyki przedmiotu wybranego (dział II B).

Warunkiem zapisania się na drugi rok studjów jest złożenie egzaminów z przedmiotów obowiązkowych, objętych programem I roku studjów.

Kandydaci, którzy nie złożyli egzaminów najwyżej z jednego z przedmiotów, objętych programem I-go roku studjów, mogą zapisać się warunkowo na drugi rok z tem jednakowoż, że złożą przepisany egzamin w terminie dodatkowym pod rygorem unieważnienia dokonanego wpisu.

Kandydaci reprobowani przy egzaminie składają pisemne zgłoszenia na ręce dyrektora do powtórnego egzaminu, którego termin ustala dyrektor I. P. z początkiem roku szkolnego. Egzamin składać można trzy razy.

O terminie egzaminów zawiadamia dyrektor I. P. Wydział Oświecenia Publicznego w Katowicach, który ma prawo wydelegować swego przedstawiciela w charakterze obserwatora.

Egzamin z dydaktyki szczegółowej składa się z części praktycznej (lekcja pokazowa) i teoretycznej. Dyrektorowi I. P. przysługuje prawo zwalniania słuchaczy z części praktycznej egzaminu dydaktyki na wniosek odnośnego profesora.

§ 26. Do egzaminu mogą być dopuszczeni tylko słuchacze zwyczajni. Egzaminy odbywają się tylko ustnie w obecności dyrektora I. P. względnie wydelegowanego przez dyrektora członka Rady Pedagogicznej.

O wyniku egzaminu rozstrzyga egzaminator danego przedmiotu a wynik określa się stopniami: bardzo dobry, dobry, dostateczny i niedostateczny.

Z egzaminu prowadzi się protokół.

§ 27. Zgłoszenie do egzaminu następuje pisemnie w terminie ogłoszonym na tablicy I. P., przy równoczesnem uiszczeniu taksy egzaminacyjnej (§ 18).

Z pomyślnie złożonego egzaminu otrzymuje słuchacz zaświadczenie.

§ 28. Z przedmiotów nieobjętych egzaminem, słuchacze mogą składać kolokwja bezpośrednio po zakończeniu cyklu danego wykładu. Z pomyślnie zdanego kolokwjum wydaje się poświadczenie, które jest wskaźnikiem dążeń i zainteresowań słuchacza.

§ 29. Po ukończeniu dwuletnich studiów otrzymuje słuchacz dyplom ukończenia I. P., o ile wykaże się:

1. zaświadczeniem złożonych egzaminów, przewidzianych programem;
2. zaświadczeniem o czynnym udziale w pracowniach i zajęciach praktycznych;
3. potwierdzeniem właściwego profesora, stwierdzającego przyjęcie pracy dyplomowej w zakresie jednego z głównych przedmiotów, wykładanych w I. P.

§ 30. Uprawnienia absolwentów I. P. określa postanowienie Ministra WR i OP z dnia 27 września 1932 r. Nr. II-21619/31 (Dz. Urz. Min. WR i OP 1932 Nr. 6 poz 76), w myśl którego na podstawie art. 45 ustawy z dnia 9 paźdz. 1928 r. o uposażeniu funkcjonariuszy państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924) dyplom ukończenia Instytutu Pedagogicznego w Katowicach począwszy od roku szkoln. 1931/32 uznany jest za równorzędny ze świadectwem, uzyskanem przez złożenie specjalnego egzaminu zawodowego.

§ 31. Celem utrzymania kontaktu z absolwentami I. P. Dyrekcja Instytutu Pedagogicznego:

1. umożliwia im udział w wykładach i konferencjach naukowych, organizowanych przez I. P.;
2. udostępnia im bibliotekę i czytelnię czasopism;
3. powołuje do współpracy w zespołach naukowych;
4. umieszcza ich prace w czasopiśmie „Chowanna“;
5. zwołuje doroczne zjazdy absolwentów celem:

- a) stwierdzenia dorobku ich pracy,
- b) pobudzenia i podtrzymywania w nich głębszego zainteresowania dla żywego ruchu umysłowego,
- c) udzielania rad i wskazówek co do dalszej pracy samokształceniowej.

§ 32. Niniejszy statut organizacyjny wchodzi w życie z dniem 1 października 1932 r.

Biblioteka Śląska w Katowicach

Id: 0030000636219

II 136960

chudo

Nakładem Instytutu Pedagogicznego w Katowicach
Drukarnia P. Miłręgi w Cieszynie